

KRONIKA

2023

PRAHA 21

ÚJEZD NAD LESY

Starosta ÚMČ Ing Michal Hazdra

Kronikářka: Marie Tomaidesová

Kronika obsahuje 51 číslovaných listů. Zapsáno v květnu 2024

Roční kronikářský zápis za rok 2023 obce Praha 21 - Újezd nad Lesy

Motto: *Ad futur memoriam-Pro paměť budoucích věků*

Statistické údaje

Počet sňatků 46, počet rozvodů 18, narozeno 77, z toho muži 39, ženy 38. Zemřelo 70, z toho muži 40, ženy 30. Přistěhovalí 503, z toho muži 272, ženy 231. Vystěhovalí 531, z toho muži 268, ženy 263. Přírůstek stěhováním celkem -28, z toho muži +4, ženy -32. Celkový přírůstek-21osob, z toho muži +3, ženy-24. Celkový počet osob k 31. 12. 2023 je 10900, z toho muži 5402 a ženy 5498. Střední stav obyvatel k 30. 6. 2023 je 10925, z toho muži 5402 a ženy 5523.

Koronavirus je v České republice již téměř čtyři roky. V roce 2023 nebyla již zapotřebí žádná zvláštní protiepidemická opatření, karanténa a izolace. Případnou izolaci nakaženého nařídil po uvážení lékař, nebo hygienická stanice. Stále je zdůrazňována důležitost očkování, klid, dostatek spánku a odpočinku. V roce 2023 dominovala v ČR varianta omikron XBB1.5. na kterou byly vyvinuty vakcíny spol. Pfizer a BioNtech. Koncem roku rostl spolu s chladnějším počasím denní přírůstek pozitivně testovaných v rámci ČR na 2500 případů.

Putin pokračuje v invazi na Ukrajinu. 1.leden 2023 byl již 312 dnem otevřeného válečného konfliktu, napadení Ukrajiny Ruskem. Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva uvedl 21.11.2023, že od začátku ruské invaze na Ukrajinu zemřelo již více než 10 000 civilistů. Po invazi opouští Ukrajinu miliony válečných uprchlíků. Ruskou invazi odsoudila většina zemí světa.

Rezoluce Valného shromáždění OSN vyzvala Moskvu k okamžitému ukončení bojů a stažení svých jednotek z území Ukrajiny. Pro rezoluci hlasovalo 141 zemí, proti bylo pět států: Rusko, Bělorusko, KLDK, Syrie a Eritrea. 35 zemí včetně Číny, se zdrželo a 12 zemí se hlasování nezúčastnilo. Kvůli invazi Ruska opouští Ukrajinu miliony válečných uprchlíků, což má dopad i na Českou republiku. K 22.listopadu evidoval Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky 4,8 miliony lidí, kteří našli dočasnou ochranu v některé ze zemí EU. K 1.prosinci tuto ochranu v Česku mělo podle ministerstva vnitřních záležitostí přes 464 tisíc uprchlíků z Ukrajiny.

Velkým problémem se stalo i následné zdražování energií, zvláště plynu, které vláda musela řešit zastropováním cen pro firmy i domácnosti. Až na pár výjimek podporovaly státy EU pomoc ve válce Ukrajině dodávkou různých druhů zbraní. Ještě koncem roku 2022 bylo však jakékoliv mírové řešení stále v nedohlednu.

Vánoce ve smutku. Otřesná masová vražda čtrnácti lidí tragicky poznamenala svátky. Svoji hrůznou cestu začal čtyřadvacetiletý David K. v domě v Hostouni na Kládensku, kde zastřelil svého otce a kde našla policie jeho dopis na rozloučenou, v němž se přiznává k vraždě v Klánovickém lese v pátek 15. 12, kdy zde zastřelil dvaatřicetiletého otce a jeho dvouměsíční dceru v kočárku. K místu neměl žádný osobní vztah a střelbu si tak šel podle vyšetřování jen vyzkoušet. Potom, ve čtvrtek 21.12 v budově FFKU v Praze zůstalo na místě po jeho řádění 14 mrtvých, včetně vraha a 25 dalších zraněných. Před sídlem Univerzity Karlovy se rozhořelo tisíce svící za oběti masového vraha.

POČASÍ

Tento rok si v historických přehledech vysloužil pojmenování nejteplejší. A to jak v celosvětových, tak i v českých přehledech. Už zima byla nezvykle teplá a přinesla jen minimum sněhu. Rok 2023 byl v pražském Klementinu nejteplejší od začátku měření v roce 1775 a to společně s rokem 2018. Průměrná teplota dosáhla 12,8 °C. Všech pět nejteplejších roků za uplynulých téměř 250 let měření naměřili v Klementinu v tomto tisíciletí.

Na Nový rok ráno bylo +9°C a celý začátek roku byl abnormálně teplý. Průměrná lednová teplota byla +5°C. Sněžilo v noci ze 17. na 18. a v noci z 20. na 21. celkem 15 cm. První ranní mrazík se objevil 29.1. - 2°C. V noci z 1./2. února vichřice a sněží. Ráno 8. února - 8°C. V sobotu 18. února +10°C, vítr. Nejvyšší únorová teplota +12°C byla v noci z 22/23. V březnu mráz -3°C pouze 1. a 3. ráno, 15.3. sněží +7°C. 23.3. +18°C. Prší 26. 30. 31.3. V dubnu mráz -2°C pouze 6.4. jinak průměr +10 °C. Prší v noci 14/15 a 18/19. V sobotu 22.4 +20°C. Dubnový teplotní průměr +15°C. Nejvyšší teploty v květnu byly v neděli 21.5. +26°C a v pondělí 22.5. +28°C. V červnu prší pouze v noci ze 17. na 18.6. Jediná tropická teplota v úterý 20.6. +33°C. V červenci byla teplota 30°C dosažena 8x. V noci z 21. na 22.7. průtrž mračen a prší ještě 24. a 27. V srpnu prší 8x. Tropická teplota dosažena 10x, nejvyšší +33°C 14. a 15.8. V září 17.9 byla dosažena poslední letošní 30 stupňová teplota. V sobotu 23.9. prší. 27.10 prší První sněhový poprašek 25.11. a sněží ještě 26. a 28.11. Silné sněžení, které místy hraničilo s kalamitou napadlo Česko v době od 1. do 3.12. Největší potíže byly na jihu Čech. V řadě míst regionu napadlo od pátku do soboty až 75 cm a na vrcholech hor i přes metr sněhu. Hejtman Martin Kuba vyhlásil v sobotu 2.12. kalamitní stav. Přes deset tisíc domácností bylo bez proudu a některé i bez tepla a teplé vody. Řada silnic se nedala projet, zpoždění měly vlaky i autobusy. Postupně sníh při teplotách až +10° taje.

ZE ŽIVOTA OBCE

Rozpočet na rok 2023. Zastupitelstvo schválilo 19. 12 2022 návrh rozpočtu naší MČ pro rok 2023. Celkové příjmy jsou naplánovány ve výši 111 360 200,00 mil Kč. Upravený rozpočet příjmy: 181 343 100,0 Kč. Skutečnost příjmy: 184 735 416,54 Kč. Schválený rozpočet výdaje ve výši 127,869 200 mil. Kč. Upravený rozpočet výdaje: 213 359 00 Kč Skutečnost výdaje: 149 314 293, 32 Kč. Saldo přebytkové skutečnosti: 35 421 122,62 Kč.

Volby prezidenta republiky. První kolo volby prezidenta České republiky proběhlo ve dnech 13. a 14. ledna 2023 a druhé kolo následně 27. a 28. ledna. Vítězem voleb se ve druhém kole stal Petr Pavel se ziskem 58,32 % hlasů. Druhý Andrej Babiš (ANO), získal 41, 67% hlasů. U nás v obci rekordní účast 78,87% . Petr Pavel získal 75,23 % hlasů a Andrej Babiš 24,76 % hlasů.

První jednání o spolupráci MČ Praha 21 v oblasti územního rozvoje pokračovalo 26. ledna na Úřadu Praha 21. Byli zde vždy dva zástupci každé MČ. Újezda nad Lesy,

Běchovic, Klánovic a Koloděj. Probrali mnoho společných témat, jako současný územní plán, chystaný metropolitní plán, nebo dokončení propojení všech městských částí sítí cyklostezek. Těšíme se na další spolupráci.

Rekonstrukce vodovodu. V únorovém Zpravodaji byl podrobný přehled rekonstrukce vodovodu podle etap a ulic kterých se bude týkat a dopravního omezení. Celkem proběhly 4 etapy, postupně od 9. ledna do 20. prosince. Realizaci zajišťovala ČKV Praha.

Plán zimní údržby silnic a chodníků úředně začínal 1. 11. 2022 a končil 31. 3. 2023.

Masopust nadchl malé i velké. Tradiční masopustní slavnosti, které 18. února spojily všechny naše okolní sousedy, přímo v Újezdě nabídly kromě přehlídky masek a volby krále i soutěže v pojídání koblih. Program pobavil nejen děti, ale i dospělé. Průvod pak pokračoval z Újezda k našim sousedům a ani zde nebyla nouze o zábavu a dobré pochutiny. Poděkování patřilo organizátorům a všem dobrovolníkům slavností.

Velikonoční dílna se uskutečnila ve čtvrtek 30. března ve velké zasedačce ÚMČ Praha 21. Vyráběly se krásné jarní dekorace.

Nová siréna na Blatově. V první polovině dubna proběhla instalace rotační sirény na městské budově Ideal Luxu (Netušilská 1570). MČ tak dosáhne pokrytí oblasti Blatova, která dosud neměla žádný prostředek varování. Každou první středu v měsíci je prováděna pravidelná zkouška. Rotační sirénu daroval HZS hl. města Prahy.

Den Země přitáhl stovky návštěvníků. V pátek 21. dubna se ve skateparku v Čentické ulici konal již tradiční Den Země. Jde o celosvětovou kampaň, která se zaměřuje na ochranu životního prostředí. Byl krásný slunečný den plný her, výuky a workshopů nejen pro děti, ale i pro dospělé. K vidění byla domácí zvířátka, krásní dravci, svoje stánky zde měli naši zahrádkáři, Arnika, nebo Inbáze, nebo společnost PRE. Učili jsme se třídít odpad, nebo kompostovat. Techniku předváděli naši újezdští hasiči, ochutnat bylo možno hmyzí dobroty a navštívit mobilní planetarium. Letošní ročník přinesl jednu novinku – první třídy Masarykovy školy si zasadily „svůj“ strom. Jednalo se o jabloně a růst budou v parku před školou. Každá třída si svoji jablůňku označila originální cedulkou.

Újezdské čarodějnice ovládl XindIX. V neděli 30. 4. v předvečer filipojakubské noci jsme zapálili čarodějnici Zuzanu na multifunkčním hřišti. Celým odpolednem nás provázelo moderátorské duo Petr Vích se starostou Milanem Samcem a děti si zasoutěžily v několika disciplínách. Naši hasiči potom dohlédli na opékání buřtů a večer jsme si užili čarodějny koncert. Předkapela Wanastowy Vjeci Revival rozehrála přítomné před vekolepým nástupem hlavní hvězdy večera – Xindla X. Nádhernou atmosféru vytvořilo 1500 fanoušků.

Rekonstrukce kabin FK Újezd nad Lesy dokončena. V září loňského roku byla zahájena rekonstrukce kabin FK Újezd nad Lesy v Čentické ulici, která proběhla ve dvou etapách. V první etapě byla provedena kompletní rekonstrukce střechy, která již byla v havarijním stavu a v důsledku zatékání byla poškozena statika budovy. V tomto roce byla provedena druhá etapa rekonstrukce, kdy byly opraveny interiéry budovy. Tato investiční akce byla z větší části financována díky Hl. městu Praze, která nám poskytla

dotaci ve výši 5,4 milionu Kč. Naše MČ poskytla ze svého rozpočtu na dokončení rekonstrukce (včetně opravy zpevněné plochy) zbývajících 1,5 milionu Kč.

Beseda ke knize. Ve velké zasedačce ÚMČ se konala 19. 4. beseda ke knize Jitky Zadražilové „Blondýna na cestách v Peru“.

Přednáška s besedou na téma: Nikotinové sáčky a Kratom se uskutečnila ve velké zasedací síni ÚMČ 26. dubna 2023. Probrala se tematika aktuálně velmi populárních návykových látek i mezi dětmi a mládeží.

Květnové oslavy 78. výročí osvobození naší vlasti proběhly dne 9. května odpoledne u Lípy svobody před újezdským hřbitovem, kdy jsme si zavzpomínali na tento den a hrdiny, kteří obětovali životy za naši budoucnost.

Den matek s hudbou. V sobotu 13. května připravila MČ pro naše maminky ke Dni matek taneční odpoledne na sportovišti v Čentické ulici. Návštěvníci poseděli s kávičkou, dezertem i malým občerstvením a k tanci jim hrála kapela „Akceband“. Dorazilo více jak 100 hostů. Občansko správní odbor naší MČ poděkoval všem za účast a skvělou atmosféru. Poděkování patří také našim radním, panu starostovi a kolegyním, které tuto sešlost pomohly zorganizovat.

Klubovna seniorů se konala 10. a 24. května v přízemí Polyfunkčního domu.

Zápisy do školek a školy. Duben a květen byl pro mnohé rodiče důležitým měsícem roku, konaly se zápisy do našich škol. Mateřské školy přijaly téměř 320 přihlášek pro 130 dětí. Rodiče totiž někdy podávají přihlášku do všech MŠ, i když to není třeba. Ač byla situace s volnou kapacitou napjatá, podařilo se přijmout všechny děti starší 3 let, celkem 98 dětí. Do Masarykovy ZŠ se k zápisu dostavilo 201 dětí a přijato bylo 138 žáků. Paní učitelky měly vše krásně připravené a děti ze školy odcházely s úsměvem a malým dárečkem.

Beerfood byl skutečný zážitek. Na konci května patřil Újezd gurmánům a milovníkům dobrého piva. Multifunkční sportoviště Čentická ovládl totiž 20. 5. Beerfood festival, na kterém jsme si pochutnali na dobrotách z celého světa a řemeslných pivech z českých minipivovarů. A to nebylo všechno, Užili jsme si i koncerty a různé soutěže. Během akce fantasticky hráli Red Fred a Doggybag a o opravdovou show se postarali kluci z Brass Avenue, kteří dostali do varu všechny účastníky. Poděkování patřilo týmu Heleny Gryčové z odboru OŠK a panu starostovi, který sám říká, že festival piva je „jeho dítě“.

Přivítali jsme naše nové občánky. V úterý 6. června slavnostně přivítal nové občánky Prahy 21 pan starosta Milan Samec. Pro nepřízeň počasí proběhlo vítání v obřadní místnosti. Přivítali jsme 10 chlapečků a 11 holčiček. Krásný program pro všechny připravily děti z MŠ Sluníčko. Další vítání proběhlo koncem září, kdy nové občánky slavnostně přivítala paní místostarostka Lucie Filipinská. Tentokrát se počasí vydařilo, a tak vítání proběhlo v parku před I. stupněm Masarykovy ZŠ. Přivítali jsme 11 chlapečků a 16 holčiček.

Festival dobrého rocku se uskutečnil 17. června na multifunkčním hřišti, kam zásluhou spolku Vamos 66 a Rock a ALL Fest přijelo sedm kapel. Dramaturgicky šlo o výběr dobrého rocku pro všechny generace.

3. ročník Streetball Challenge „O koš starosty“, se konal 25. 6. v Multifunkční aréně na Rohožníku.

Poděkování a rozloučení. V prázdninovém Zpravodaji poděkovala tajemnice MČ paní Šárka Zátková občanům, zastupitelům a kolegům na úřadě, za více než čtyřletou spolupráci. Ve stejném čísle jí poděkoval pan starosta Milan Samec za všechno, co pro náš úřad a občany vykonala a popřál jí mnoho dalších, nejen pracovních úspěchů. Rada MČ současně pověřila paní Ing. Zátkovou zajištěním vypsání výběrového řízení na obsazení vedoucí funkce tajemník/tajemnice ÚMČ Praha 21.

Cyklostezka do Klánovic slavnostně otevřena. Chodník podél Staroklánovické ulice od školy směrem na nádraží patří mezi nejvytíženější trasy Újezda, byl ovšem po léta v žalostném stavu. Poslední květnový den novou stezku sloužící nejen chodcům, ale i cyklistům slavnostně otevřeli starosta MČ Praha 21 Milan Samec, náměstek primátora pro dopravu Zdeněk Hřib, starostka Klánovic Alena Kolovrátková, běchovický starosta Ondřej Martan a zástupci TSK a zhotovitele. Nyní ji mohou využívat nejen cyklisté, ale i jezdci na koloběžce, bruslích, ale i chodci. Cyklostezka vede mimo hlavní komunikaci a vytvořili jsme tak bezpečnou cestu v délce téměř 600 m z centra Újezda k nádraží Klánovice.

Zážitkový závod dvojic si užilo více než 140 týmů. Koncem května proběhl v Újezdě již osmý ročník zážitkového závodu **dvojic MiniAdventure**. Po roční pauze a na novém místě si ho užilo 141 tandemů, od rodinných přes dospělou kategorii, až po jeden handbike. Na dvojice už tradičně čekaly disciplíny, které se běžně v závodech neobjevují. Letos si jich dobrodruzi na kolech mohli užít celkem deset, od řezání polena a jízdy na kanoi, až po hasičský útok, nebo nošení sudů piva. Závod proběhl v Újezdě poprvé, a to pod záštitou starosty Milana Samce a v koordinaci s Helenou Gryčovou za MČ Praha 21. Podrobné výsledky závodu jsou na stránkách www.triprozdravi.cz.

Den Zdraví 2023 proběhl 8. září 2023 na Multifunkčním sportovišti v Čentické ulici. Tato osvětová akce přilákala spousty našich občanů. Počasí nám přálo a program byl nabitý zajímavými aktivitami a informacemi. Mohli jste si změřit cholesterol, zkontrolovat mateřská znaménka a dozvědět se něco o prevenci **HIV a AIDS**, získat informace o dárcovství krve, nebo se seznámit s válečnými veterány. Byly nabídnuty i praktické dovednosti, které pomohou v péči o vlastní zdraví.

Nové auto pro pečovatelskou službu. Je to již naše páté auto na elektrický pohon. Vůz slouží primárně k přepravě a zajištění dalších potřeb seniorů a osob se zdravotním postižením.

Oldřich Pelčák, člen záložní posádky pro let do vesmíru a vojenský letec, odešel „vzhůru ke hvězdám“ 7. 10. 2023. Vzpomínky na profesionálního vojenského pilota tak zůstávají na fotografiích ve školním a muzejním archivu. V roce 1979 byla po něm pojmenována planetka Pelcak 6149 a v roce 2014 bylo plk. Ing. Pelčákovi uděleno zastupitelstvem MČ Praha 21 čestné občanství.

Náš úřad ovládl HALLOWEEN. Kdo 31. 10. nedorazil na strašidelný workshop na náš úřad, může jen litovat. Tuto úžasnou akci uspořádali zaměstnanci úřadu v čele s paní místostarostkou Lucíí Filipinskou, kteří pro jednu upustili pero, odsedli od PC a udělali úžasně děsivé odpoledne nejen pro malé, ale i pro velké. Budova úřadu se zahalila do mlhy, strašidelné dýně lemovaly vstup, a i naši zaměstnanci se bez výjimek oblékli do halloweenských převleků. V dílničkách, kromě vyřezávání dýně bylo možné si vyrobit špejlová strašidýlka, lampičky, nebo vystřihovánky a mnoho dalšího.

Den vzniku samostatného československého státu. Přípomínka tohoto významného výročí se konala v úterý 24.10.2023 ve 14 hodin u sochy T. G. Masaryka v parku před školou. K položení věnce a uctění tohoto významného dne zazpívaly Sovičky a úvodní slovo pronesla radní paní Lucie Filipinská, která připoměla, že dne 28. října 1918 naše země vstoupila na cestu svobody a nezávislosti.

Digitalizace Újezda pokračuje. Léto je za námi a s ním i další stavební sezóna, kdy se pracovalo na zlepšování internetového připojení dalším rozšiřováním optické infrastruktury po Újezdě, letos se zaměřením na urychlení stávajících klasických „měděných“ rozvodů pomocí tzv. předsunutých pouličních rozvaděčů (DSLAM). Rok 2023 byl ve znamení jižní části Blatova. Postup prací a případné stížnosti občanů budou pravidelně kontrolovány a řešeny na pravidelných schůzkách.

Richard Nedvěd okouzil Újezd. V sobotu 3. 11. 2023 to byla show, jakou Újezd dlouho neviděl. Diváky v divadelním sále Masarykovy ZŠ doslova okouzil mág a komik Richard Nedvěd, známého z pořadu „Na stojáka“, nebo Česko Slovensko má talent. Nedvěd propojuje kouzlení s humorem a jeho trapnomagii, jak svůj obor popisuje, si oblíbilo publikum po celé ČR. A to platí i pro Újezd, již několik dní před představením bylo vyprodáno a diváci, kteří se aktivně zapojili do představení, se smíchy popadali za břicha. Poděkování patřilo Odboru školství a kultury za magický večer a skvělý zážitek.

Starosta Milan Samec končí. Pan starosta oznámil své rozhodnutí rezignovat na funkci starosty ke dni 31. října 2023. Svým rozhodnutím seznámil členy svého týmu s dostatečným předstihem, aby rezignace nevnesla nestabilitu do vedení obce. Důvodem rozhodnutí je přijetí nové výzvy, návratu do soukromého sektoru. Zároveň mohl všechny ujistit, že zůstává aktivním členem týmu jako radní.

6.11.2023 na jednání Zastupitelstva MČ Praha 21 **byl Michal Hazdra zvolen novým starostou.** Poděkoval za projevenou důvěru a Milanu Samcovi za jeho práci, která neskončila a bude dál pokračovat jako radní.

Taneční zábava pro seniory se konala 25. 11. 2023 v sále polyfunkčního domu Level. Bylo to pohodové odpoledne s hudbou, tancem a přáteli. Akci pořádal odbor sociálních věcí, společně s odborem občansko-správním, za finanční podpory MČ Praha 21. Odpoledne zahájili úvodní řečí starosta pan Milan Samec a radní paní Alena Motejlová. Popřáli seniorům hezkou zábavu a příjemné vánoční svátky. Následovalo vystoupení baletní školy Arabeska. Program pokračoval recitačním pásmem dětí z 1. MŠ. Potom již vyhrávala k tanci i poslechu živá hudba kapely „AkceBand“.

„**Újezd opět září**“. Poslední listopadový podvečer patřil již tradiční a nejnavštěvovanější akci, **Rozsvěcení vánočního stromku** v parku před školou. Pochutnali jsme si na svařeném vínu, čaji a dobrotách. Zazpívaly nám Sovičky a zahrál harmonikář M. Orság. O magické malování se světlem se postaral David Reichelt ze studia Dowis.

Již tradičně bylo újezdské vítání adventu spojené s charitou. Nechyběla dražba krásných obrazů, prodejní jarmark s výrobky školních dětí, sladké i slané, napečené jejich učitelkami, maminkami a našimi kolegyněmi z úřadu. Vybralo se 167 105 korun, které putují na konto Nadačního fondu Čro Světluška.

Ujezdská akademie a Filmový klub. Koordinátorem obou aktivit byl Petr Mach. Všechny akce plánované v roce 2021 a 2022 musely být kvůli koronaviru zrušeny. 20. března 2023 jsme na 34. běhu Újezdské akademie přivítali vzácného lektora spisovatele Pavla Kosatíka. Program jeho přednášek se týkal dějin vzniku společného státu Čechů a Slováků. Cena za celý cyklus, lektorovaný p. Kosatíkem byla 250 Kč. V rámci 48. Filmového klubu (FK) byl 12. dubna promítán v aule MZŠ film režiséra V. Gajera *Horký vzduch* s lektorem dr. Pavlem Taussigem. Ve středu 10. května se promítal film *Tam na konečné*, režisérů J. Kadára a E. Klose. Lektorem dr. Pavel Taussig. Ve středu 7. června se stejným lektorem v sále Masarykovy školy „Kouzelný večer s Janem Werichem“. Další ročník Újezdské akademie začal v polovině září. Bylo to šest přednášek s lektorem Martinem Kratochvílem, hudebníkem, producentem, ale také cestovatelem a filmařem. Filmový klub uvedl 11. října film režiséra W. Herzoga *Fitzcarraldo* s Klausem Kinskim a Claudií Cardinale. Další díl Újezdské listopadové a prosincové akademie nese název *Kapitoly z dějin římské kultury II.* Lektorem je PhDr. Pavel Titz. Akademii připravuje Úřad MČ Praha 21 a DDM, ve spolupráci s komisí sociální politiky a zdravotnictví. Poslední představení FK se konalo v aule MŠ dne 6. 12. francouzský film *PÉP'E A CLAUDE* režiséra C. Berriho.

V prostorách Polyfunkčního domu nabízí své kroužky a další aktivity Dům dětí a mládeže již od roku 2016.

Spolupracují se školami i spolky v obci. Objekt mají v pronájmu od ÚMČ. V letošním roce nabídli 90 kroužků v oblastech hudba, tanec, sport, výtvarka a keramika, divadlo, technika, výuka cizích jazyků, jóga, herní kroužky. Během prázdnin realizovali 6 příměstských táborů a 3 výjezdní. V letošním roce měli 970 účastníků (z toho 870 dětí a 100 dospělých účastníků). Většina účastníků je přímo z Újezdu, ale mají i děti z okolních městských částí a obcí – Běchovice, Klánovice, Koloděje, Sibřina, Květnice, Šestajovice, Jirny, Úvaly.

Pracuje zde 6 interních pracovníků a spolupracují se 30 externími pracovníky. V letošním roce uspořádali přes 50 akcí, z toho 13 sobotních pohádek pro děti a rodiče, 16 výtvarných nebo keramických dílen, 7 workshopů (taneční, jógové), koncerty účastníků hudebních kroužků, divadelní představení pro dospělé, pro základní školu, divadelní i taneční přehlídku, různé sportovní turnaje pro veřejnost (florbal, ping-pong), Mikulášský

karneval, akci Svatý Martin, lampionový průvod, dětský den pro ukrajinské děti aj. Pravidelně inzerují své akce ve Zpravodaji a snaží se udržet na přijatelné výši účastnické poplatky.

ŠKOLSTVÍ

Masarykova základní škola

Školu navštěvovalo celkem 1125 žáků v 54 třídách. Vzdělávacím programem pro všechny třídy zůstává: "Škola-dílna lidskosti". Škola má celkem 114 pedagogických pracovníků. Má také 40 provozních zaměstnanců školy. Škola má kapacitu 1100 žáků.

Ředitelem školy je Mgr. Libor Skala, statutární zástupce je Mgr. Eva Hegyiová. Školní rada má 9 členů a předsedkyní je Mgr. Květoslava Bělohubá.

Masarykova základní škola, je úplnou základní školou s I. a II. stupněm a je umístěna ve dvou vzájemně odloučených objektech, Staroklánovická 230 a Polesná 1690. **Od školního roku 2016/2017, byla uvedena do provozu přístavba (samostatná budova o šesti učebnách spojená s budovou v Polesné, se vchodem z ulice Čentická).** Součástí těchto objektů jsou: základní škola (1125 žáků), školní jídelna (995 strážníků), školní družina (364 žáků) a školní klub 120 žáků). Je samostatným právním subjektem-příspěvkovou organizací od 1. 1. 1993. Základní škola má 54 tříd s průměrem 20,83 žáků na třídu. Odborných učeben je 7. Tělocvičny jsou 3, venkovní sportoviště 1. Školní jídelna má 2 provozovny, ve Staroklánovické a Polesné ulici.

Motto školního vzdělávacího programu je „Škola-dílna lidskosti“ a „Dobry člověk-sebevědomý občan“. Od 1. ročníku probíhá výuka angličtiny a od 8. ročníku je vyučován druhý cizí jazyk. Ve školním roce byla otevřena jedna přípravná třída s odkladem výuky pro 12 žáků. Žáci s odlišným mateřským jazykem, úplná neznalost českého jazyka, nedostatečná znalost a znalost s potřebou doučování. Celkový počet žáků s podpůrnými opatřeními 129. Nejvíce zastoupené země podle počtu žáků jsou Ukrajina 67, Rusko 5 a Slovensko 11. Pracuje s nimi 28 speciálních pedagogů.

Škola úzce a často spolupracuje s místními organizacemi. Především s úřadem MČ Praha 21 a Muzeem Újezda nad Lesy.

V tomto školním roce bylo uskutečněno mnoho akcí, které škola umožnila prožít svým žákům. Uvádím pouze některé z nich.

Robot Nao opět na návštěvě. Dne 26 ledna se do třídy 3E opět přišel podívat robotický kamarád Nao. S dětmi si zatančil nejen jeho oblíbenou Makarenu, ale tentokrát si povídal i anglicky. Děti mu zkoušely dávat různé povely, ptaly se na oblíbené jídlo a také, kolik je mu vlastně roků.

Tříkrálové divadelní představení vyneslo 3 tisíce Kč. Díky dětem ze 3. A a paní učitelce Daniele Janoušové proběhla Tříkrálová sbírka přímo na půdě Masarykovy ZŠ. Malé divadelníky přišel podpořit i pan ředitel L. Skala, který si loni zahrál krále Heroda. V roce 2021 se podařilo díky paní Jitce Carbolové nastudovat divadelní představení „Z Újezda do Betléma“. Bohužel kvůli covidu se hrálo pouze jednou. Loni se z různých důvodů původní obsazení nesešlo, ale kostýmy, kulisy a oprášený text nastudovala

třída 3 A pod vedením paní učitelky Daniely Janoušové. Děti hrály 4. ledna pro rodiče, 6.ledna dopoledne pro spolužáky ve Staroklánovické a večer pro veřejnost, kdy se vybrala uvedená částka.

Tři hodiny ve sněmovně. V lednu navštívili zástupci žákovského zastupitelstva a školního parlamentu Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR. Předsedové školního Parlamentu Ondřej Jaroš a žákovského zastupitelstva Adam Svoboda důstojně reprezentovali školu. Průvodce sněmovnou jim dělali pan poslanec Karel Haas a jeho asistentka paní Kristýna Kopecká. Pan poslanec zhodnotil setkání slovy žádná otázka ani odpověď nebyly tabu.

Třetáci poznávali lidské tělo. V lednu si ve 3.E uspořádali celodenní projekt věnovaný lidskému tělu. Nejdříve se rozdělili do skupin, připravili potřebné pracovní listy a vydali se objevovat lidské tělo. Zjišťovali, jak vypadá naše kostra, tělo pod rentgenem, kde jsou uloženy vnitřní orgány, jak vše funguje, poslechli si tlukot srdce.

Na Portášky za sportem i poučením. V neděli 19. února odjížděly děti z 2. trojročí Montessori M2A s částí třídy 6.A na lyžařský pobyt do Krkonoš. Plně naložené roly vyvezly zavazadla a lanovka děti na chatu Portášky, která se na týden stala jejich školou v přírodě.

„Neviditelnou výstavu“ navštívily děti ze 3.E koncem února. Vyzkoušely si, jaké je to poznávat svět ze zcela jiné perspektivy. Jak mají ostré smysly v okamžiku, kdyby je zradil zrak.

Polární záře, vzácný přírodní úkaz v nižších zeměpisných šířkách, který byl mimořádně viditelný nad naším severním obzorem z neděle na pondělí 27. února inspiroval děti z 2. trojročí Montessori na hodině výtvarné výchovy a propojil jí tak s hodinou zeměpisnou.

Astronomické jaro začalo podle výpočtů již v pondělí 20. března 2023. Ve škole si jeho příchod užívali o den později o **zeleném dnu 21. března**. Výzva školního parlamentu nezůstala bez odezvy ve všech školních budovách a jarní zeleň zaplavila třídy, sborovny i tělocvičny. Někdo ještě hledal zelené oblečení, někdo to měl připravené. Zelená barva byla připomenuta i na hodinách angličtiny v pátek 17. března o svátku sv.Patrika.

O „Den otevřených dveří, který proběhl 6.3. byl velký zájem. Rodiče budoucích prvňáčků, společně se svými dětmi si měli možnost prohlédnout naši školu. Vše probíhalo v organizovaných skupinkách, kterou vždy vedla jedna paní učitelka. Každá skupinka byla tvořena pěti až šesti osobami.

Exkurze ke Kollingerům.7. března se třída 3. E vydala na exkurzi do místní pekárny Kollinger. Děti se nejdříve podívaly do místa, kde seskládají tuny mouky a poté prošly celou pekárnu. Seznámily s výrobou chleba, rohlíků, housek, sladkých dobrot a také se stroji na jejich výrobu. Na závěr si děti pochutnaly na nadýchané koblize.

Angličtina s chromebooky. V březnu použili chromebooky ve výuce angličtiny ve třídách 3. B. C. D. Děti si procvičily slovní zásobu v zábavném kvizu a také se seznámily s novými slovíčky probírané lekce. Vše proběhlo bez problémů a určitě to nebylo naposledy, co tuto techniku použili.

Světový den vody. Od roku 1993 patří díky OSN 22. března vodě. A tak byla voda ve 3. E. hlavním tématem téměř ve všech předmětech. Na začátku vyučování žáci zkoušeli rozpoznat zvuky vody-déšť, sprcha, potok. Poté absolvovali vodní kvíz a výpočet vodní stopy. Největší zážitek byly vodní pokusy. Uvědomili si důležitost vody a slíbili si, že se budou snažit vodou šetřit.

Klub mladých diváků vstoupil v tomto školním roce do své padesáté osmé sezóny a má již 15 688 členů, včetně doprovázejících pedagogů. Každý rok navštíví přihlášení žáci 7.-9. tříd naší školy tři nabídková představení v pražských divadlech. Letos se do klubu přihlásilo 26 dětí a první představení se konalo 19. prosince v divadle ABC „A osel na něj funěl“. Dalším představením byl 26. ledna v Divadle Komédie antický mýtus Antígona. Na konci března navštívili naši kluboví diváci ještě Divadlo Spejbla a Hurvínka na představení „Spejbl versus Drákula“, které řadíme do „Zlatého fondu divadla S+H“ a po čtyřiceti letech se dočkalo nového nastudování.

Naše škola se i letos připojila ke každoroční akci „Uklidme Česko“. Třídy během týdne uklízely v areálu školy, co se nestihlo, dodělalo se v sobotu 1. dubna. Poděkování patří všem dětem, rodičům, újezdským občanům a pánům učitelům za společně strávené dopoledne při úklidu okolí školy a Klánovického lesa. A o „poklady“ nebyla nouze. Plasty všeho druhu, drátěné pletivo, elektr. kabely, nebo sud ztvrdlého asfaltu. Paním učitelkám a asistentkám patřilo poděkování za ovocné saláty a palačinky s marmeládou, které byly všem zúčastněným odměnou a školnímu **Ekotýmu** pod vedením pana učitele Tomáše Pragera za organizaci pracovního dopoledne a MČ Praha 21 za finanční příspěvek na veškeré občerstvení. Masarykova ZŠ je zapojena do mezinárodního projektu **Ekoškola**, kterou od roku 2005 organizuje vzdělávací centrum Tereza.

Nejmenší účastníci si mohli odnést omalovánky, pexesa a nálepky se vzdělávacím obsahem které připomínají, že starat se o životní prostředí není zbytečné. **Na základě auditu a dodaných podkladů rozhodla hodnotící komise o obhájení titulu Ekoškola-Certifikace zelená cesta, což je ten nejvyšší stupeň. Tři členové školního Ekotýmu s polu s panem ředitelem Liborem Skalou převzali 22. 6. na Staroměstské radnici v Praze mezinárodní certifikát Ekoškola, spolu se symbolickou zelenou vlajkou.** Titul byl škole prodloužen o další tři roky. Tentýž den byla naší škole udělena cena za nejúspěšnější základní školu ve vzdělávacích soutěžích, které pořádá DDM Praha 9. Velký dík patří našim dětem, které získaly v tomto roce ve vzdělávacích soutěžích 7 cen za 1.-3. místo.

Titul máme do června 2026, kdy bude další obhajoba. Velké díky všem, kteří se na tomto velkém úspěchu podíleli, jmenovitě panu učiteli Tomáši Pragerovi a našemu skvělému ekotýmu.

Charitativní jarmark pro Paraple. 10. května se uskutečnil v Masarykově ZŠ charitativní jarmark Pro Paraple. Poděkování přišlo od ředitele Centra Paraple D. Lukeše, který mimo jiné píše: Vážení, chtěl bych Vám a vaší škole poděkovat jménem svým i jménem Centra Paraple za finanční podporu, kterou se díky charitativnímu jarmarku podařilo vybrat. Vaše podpora má navíc přesah do života samotných dětí a jejich rodin, které, se na celé akci podílely. Výnos celé akce, který přesáhl 120 tisíc Kč bude použit

na podporu sociálně rehabilitačního pobytu pro lidi po poranění míchy. Během něj pomáháme lidem po úrazu nebo nemoci vrátit se do běžného prostředí a nově se v něm orientovat.

Zaklínadlo čarodějnice Uršuly. Filipojakubská noc neboli pálení čarodějnic proběhlo až v neděli 30. dubna, ale ve škole v 3.E si děti o čarodějnicích povídaly už 28. dubna. Řešily kouzelnou křížovku, při bojovce si pomáhaly luštit ztracené zaklínadlo čarodějnice Uršuly, a nakonec i samotnou čarodějnici vyráběly. Kdo chtěl, mohl se na památku v našem čarodějném fotokoutku vyfotit.

Čarodějnickou stezku si 2. 5. prošly třídy 3.D, B a C. Byla plná hádanek, luštění a kvízů. Po zdárném splnění všech úkolů dostali šikovní čarodějové a čarodějky diplom a sladkou odměnu.

Návštěva u včeliček. Již v září přilétla do třídy 1. D plyšová včelka Violka, kterou si děti po celý školní rok půjčovaly střídavě na své víkendové výlety a aktivity. Rozhodly se, že v červnu navštíví její „rodiště.“Nedaleko Zruče nad Sázavou se nachází interaktivní dům Včelí svět Hulice, kde nás paní průvodkyně již očekávaly a rozdělily nás na dvě skupiny. První skupinka vyráběla svíčku z vosku a ochutnávala med s jablíčkem. Druhá skupinka se dozvěděla mnoho zajímavého ze života včel. Přestože jsou maličké, vše mají naplánováno a zařízeno snad lépe než my, lidé. Na závěr si děti nakoupily domů „včelí dárčky“.

Za zmrzlinou do „Zeleňáče“. Letošní 1. červen proběhl v naší třídě v duchu oslav Mezinárodního dne dětí. Celé dopoledne pojali“odpočinkově“, děti se učily v rámci různých her, překvapení a soutěží. Vyvrcholením byla procházka do Zeleného domu na zmrzlinu. Každý mohl ochutnat jiný druh, a že jich bylo! Největší zájem byl o zelenou, mangovou, ananasovou a čokoládovou. Ochotná paní majitelka byla připravena splnit jakékoliv dětské přání. Návštěvu vřele doporučujeme.

Na letošní školu v přírodě odjely obě třídy s prvky Montessori M2.A a M2.B do rekreačního střediska Hrachov, nedaleko Sedlčan. Celotýdenní pobyt byl kromě hry“Interpol zasahuje“ zpestřen několika zajímavými výlety. V samotném Hrachově je záchraná stanice s ekocentrem, kterou provozuje obecně prospěšná společnost Ochrana fauny ČR.Děti se při komentované prohlídce dozvěděly zajímavosti o zraněných zvířatech a způsobu jejich péče.

Den na zkoušku. V závěru loňského školního roku třídy 1. trojročí navštívili naši budoucí prvňáčci v rámci programu Den na zkoušku a ve čtvrtek 22. 6. se ve školní jídelně v Polesné konala přehlídka pomůcek pro rodiče dětí, které ve školním roce 2023/2024 nastoupí do 2. trojročí. Poděkování patřilo paním učitelkám 2. trojročí Evě Hegyiové, Václavě Valentové a jejich třídám za organizaci odpoledne a spolku Montessori za finanční podporu na nákup pomůcek.

Návštěva Majalandu. Závěr školního roku jely oslavit děti ze 3. E a 2. B do Majalandu. Byla to velká jízda. Děti se proletěly na motýlím kolotoči, sklouzly po dlouhé skluzavce, Projely se na horské dráze a zažily volný pád na padajícím listu.

Za loupežníkem Drholcem. V neděli 3. září pořádaly společně Masarykova ZŠ a KČT odbor Prima parta, ve spolupráci s MČ Praha 21 již 7. ročník tradiční turistické akce Za loupežníkem Drholcem. Na trasy dlouhé 5,7,11 a 25 km se z újezdského muzea postupně vydalo 350 turistů místních i přespolních a různých věkových kategorií. Děti

na trase také hledaly Kvída (červenou chobotničku s úkoly). V cíli čekaly turistické odměny, ochutnávka deseti zdravých salátů, občerstvení a doplňkový program, který připravili členové Bosé turistiky. Zakoupením sbírkových předmětů Nadačního fondu Světluška Čs. rozhlasu bylo vybráno 8500 Kč. Poděkování organizátorů patřilo právem MČ Praha 21 za finanční podporu, zapůjčení stanů s posezením, odboru školství naší MČ za koordinaci, paním učitelkám a asistentkám za přípravu salátů a palačinek a všem ostatním dobrovolníkům za čas věnovaný našemu pochodu. Stejně jako v jiných letech, byla tentokrát připravena v místě startu v muzeu výstava jejíž kurátorkou byla vedoucí muzea.

Dveře školních budov se letos otevřely v pondělí 4. září, a kromě našich školáků 2.-9. tříd do nich poprvé se školní taškou vstoupili v doprovodu rodičů naši nejmladší, nulťáčci a prvňáčci. U budovy ve Staroklánovické je přivítali pan ředitel Libor Skala s paní zástupkyní Janou Sieberovou a panem starostou Milanem Samcem. Proslovy pana ředitele a starosty byly pro žáky 2. -9. tříd přenášeny školním rozhlasem.

Malí záchranáři. V týdnu od 11. do 15. září absolvovala většina dětí na prvním stupni program věnovaný záchraně lidského života. Stejně jako v předchozích letech si nejmladší děti vyzkoušely ošetřit drobná poranění, zlomeniny, zastavit krvácení, nebo přivolat lékařskou pomoc. Starší děti si osvojily ošetření popálenin, nebo poskytnutí první pomoci při autonehodě. Na závěr si všichni prohlédli plně vybavenou sanitku.

Vzhůru na Hrad. Dne 6.října se vydaly děti ze 4.E prozkoumat dominantu našeho hlavního města – Pražský hrad, a to konkrétně jeho historii.

Návštěva u hasičů. Pátek 6. října byl pro třídu 2. D ve znamení ohně a vody. Díky jednomu z našich tatínků, který pracuje v Újezdě jako dobrovolný hasič, naskytla se dětem možnost navštívit místní základnu SDH. Po krátkém úvodu o práci hasičů a jejich výzbroji a vybavení se děti dozvěděly kdy a v jakých situacích hasiči zasahují. Prohlédly si zázemí „hasičárny“ i garáž se třemi hasičskými auty. Celkem 37 hasičů se stará o naše bezpečí a v případě ohrožení mají směny přímo na základně.

Vojáci ze Strakonice uctili generála Krause. V úterý 17. 10. a ve středu 18. 10. se na farní louce opět objevila vojenská technika, kterou obsluhovali příslušníci 252.protilétadlového raketového oddílu gen. Stanislava Krause ze strakonické posádky. Po předání kopie jmenovacího dekretu oddílu školet, bylo již v září 2021 dohodnuto, že z úcty k bývalému učiteli naší školy a Čestnému občanu Újezda nad Lesy, bude prohlídka vojenské techniky tradicí, jak pro školní děti, tak i pro újezdskou veřejnost. Společně prožité dva dny si pochvalovali vojáci i děti a těm starším byl připomenut válečný osud statečného pana učitele, který si za svobodu vlasti musel projít třemi světadly.

Návštěva sokolníka. V posledním říjnovém týdnu k nám do školy zavítal sokolník František Adámek a přivezl nám ukázat dravce ze své záchranné stanice Vavřinec. Akce se zúčastnily takřka všechny třídy 1. stupně naší ZŠ. Děti se dozvěděly mnoho zajímavého a viděly několik zástupců tohoto živočišného druhu. Největší dravec, kterého pan sokolník přivezl, byl orel skalní. Váží 4,5 kg, denně uloví 1,5 kg masa a dožívá se až 70 let. Kdo měl zájem dozvědět se více, mohl se doma podívat na webové stránky www.dravcivakci.zvavrinec.cz.

Cestička do školy. Školní družina uspořádala opět v září svoji tradiční akci „Malování cestičky do školy“. Chodníky v parku před školou se během chvíle proměnily v malířský ateliér, který děti ze všech družinových oddělení vyzdobily barevnými křídovými obrázky. A opravdu se jim to moc povedlo.

Výlet na zámek. Ve středu 13. prosince se třídy 2. D a 4. A, vydaly na společný předvánoční výlet do státního zámku Veltrusy. Byla zde pro ně připravena speciální prohlídka zaměřená na vánoční zvyky rodiny Chotků, posledních majitelů tohoto panství. Svou polohou nedaleko Prahy přilákala tato stavba nemálo filmařů. Točily se zde pohádky Malá mořská víla, Zakleté pírkó a O princezně na klíček. Také filmy Amadeus, Král Ubu, Učitel tance a mnoho dalších.

Vánoční koncert. Pěvecký sbor Sovičky uspořádal 19.12 Vánoční koncert v kostele Povýšení sv. Kříže v Kolodějích. V polovině koncertu pozdravil přítomné pan farář dr. Ondřej Salvét. Atmosféra byla jako vždy neopakovatelná. Sovičky vystupují v Kolodějích v adventním čase od roku 2016. Tradici přerušila pouze covidová omezení.

Na adrese www.zspolesna.cz/pdf je **Podrobná výroční zpráva Masarykovy školy.**

Městská část Praha 21 – Újezd nad Lesy je zřizovatelem a spravuje čtyři státní Mateřské školy.

Do našich školek jsou přijímány již tříleté děti a rodiče mohou bez stresu plánovat svůj návrat do zaměstnání. Městská část Praha 21 investuje každoročně vysoké částky do rekonstrukce i do vybavení školek.

Mateřské školy si připravily elektronický zápis. Tento předzápis celý proces usnadní a urychlí. Ještě před termínem zápisu mohou rodiče vyplnit a odeslat elektronickou žádost.

1. Mateřská škola, Čentická

Ředitelkou 1 MŠ, je od 1. 7. 2023 paní DIS. Jaroslava Špreňarová. 1. Mateřská škola v Čentické ulici 2222 se nachází v zástavbě rodinných domů u lesa. Budova je patrová s bezbariérovým přístupem se třemi třídami rozdělenými podle barev modrá, červená a žlutá s kapacitou 76 dětí. O děti pečují 7 pedagogických pracovníků a další 4 pracovníce, které zajišťují provoz školy a školní jídelny. Ke každé třídě přísluší sociální zařízení a šatna.

V tomto školním roce navštěvovalo školu 68 dětí. V přízemí budovy jsou umístěny 2 heterogenní třídy s počtem 24 žáků a 1 homogenní třída v patře s 20 předškoláky.

Školní výukový program je zpracován pro roky 2019-2024. Mottem je „Hrajeme si, povídáme, učíme se, co neznáme“.

Škola spolupracuje se Spolkem rodičů MŠ Čentická na různých akcích, jako konzultační dny před zápisem do MŠ, Den rodiny, pasování předškoláků na školáky, pomoc rodičů při úpravě okolí školky, pomoc při sběru a odvozu baterií a další.

Na konci února naši školku navštívil **PolyTechBus** s ukázkou různých povolání. Děti si mohly vyzkoušet práci elektrikáře, zedníka nebo hrnčíře. **V březnu** školka využila pozvání od pracovnic místní knihovny a strávila poutavé chvíle s autorkou dětských knih Jitkou Vítovou. Děti se hravou formou seznámily s její knihou a mohly si samy sestavovat příběhy. Pro rodiče uspořádali v MŠ dvě odpolední setkání – s klinickou logopedkou Petrou Kopeckou a s učitelkami z prvních tříd, pro rodiče předškoláků.

V předposledním týdnu v březnu společně s organizátory z agentury „Hravé lyžování“ děti jezdily v doprovodu pedagogů v odpoledních hodinách do lyžařského areálu v Chotouni, kde se zdokonalovaly ve sjezdovém a slalomovém sjíždění svahů. Příchod jara přivítaly celoškolní zahradní hrou „**Odemykání jara**“ a „**Jarní plotovkou**“ s kvízem a odměnou v MŠ. **Na Velikonoce** se všechny třídy připravovaly výrobou dárků pro rodiče a polodenním výletem do Počepic. V areálu rodinné firmy Hejhalovi se děti seznámily s výrobou perníků a vyzkoušely si jejich vlastnoruční zdobení.

Nový školní rok začala školka s nově vymalovanými třídami, kde mají krásné dřevěné dekorace. Zúčastnila se akce „Den zdraví“, kde se jim nejvíce líbila zvířátka. Dále si děti vyzkoušely taekwondo, jak si správně vyčistit zoubky a jak pomoci kamarádovi, který se dusí. Také děti navštívily divadlo s písničkami pánů Uhlíře a Svěráka, které si rádi s nimi, zazpívaly, protože je skoro všechny znaly. Na konci září uspořádali na školní zahradě dopoledne plné úkolů. První větší akcí byla „Bramboriáda“, kdy rodiče s dětmi plnili na zahradě úkoly a někteří rodiče přinesli i dobroty z brambor. Navštívily také výstavu ovoce a zeleniny našich zahrádkářů, kam přispěly svými obrázky. Prohlédly si také vojenskou techniku, vystavenou na farní louce.

Děti stihly i výlet s čertovskou tematikou na zámku v Roudnici nad Labem“ Když v pekle sněžilo“, kde čertům pomáhaly zapálit uhaslý oheň. A před Vánoci ještě stihly dílničku s rodiči a zpívání u stromečku.

Mateřská škola "Sedmkráska"

Mateřská škola sídlí na adrese Lišická 1502. Nachází se v krásném prostředí ve dvou pavilonech v hlavní budově se čtyřmi třídami po 24 žácích a jednou třídou s 20 žáky na detašovaném pracovišti, které sídlí na adrese Hulická 1535. Třídy se jmenují Ještěrky, Cvrčci, Šídla, Čmeláci a Šnečci. Škola má 116 dětí, 12 učitelek, 3 provozní zaměstnance a 3 kuchyně.

Škola má dále hospodářskou budovu, prostorné zahrady a vlastní kuchyni. Výborný je kolektiv pedagogických a provozních zaměstnanců. Trvale velmi dobrá je spolupráce s rodiči dětí i se zřizovatelem ÚMČ Praha 21. **Ředitelkou školy je Mgr. Martina Kubová.** Školní web: www.ms7kraska.cz

V dubnu a květnu se to ve školce jen hemžilo. Jako příklad uvádím noční spaní všech tříd ve školce. Pro děti byl připraven večerní program plný her. Na konci dubna vyrazily některé třídy na školu v přírodě do Adršbašských skal. Jiné třídy měly ve školce čarodějnický rej plný zábavy. Na detašovaném pracovišti si děti užily tvořivé odpoledne s tatínky.

Na přelomu května a června odjela druhá parta tříd na školu v přírodě, tentokrát do Rokytnice nad Jizerou. V červnu završili školní rok výletem do Mirákula, a nakonec školní rok děti zakončily pasováním předškoláků na školáky.

Od září se ve školce také nezažalo. V září se děti vydaly na Den zdraví pořádaný ÚMČ, v říjnu se konala slavnost Halloween a dušičky, návštěva Prahy a prohlídka Karlova mostu v prosinci se ve školce slavil Mikuláš s čerty a anděli a předvánoční besídka.

Mateřská škola Rohožník

Ředitelka, paní Bc. Iveta Průšová má k dispozici 9 pedagogů a 5 provozních zaměstnanců. Kapacita školy je 66 dětí. Mateřská škola je umístěna na okraji naší městské části v sídlištní zástavbě (Žárovická 1653), ale nedaleko lesa s prostornou dobře vybavenou školní zahradou. Výhodou školky je vlastní kuchyň.

Škola má 3 třídy. Věkově smíšené (3 až 6leté). Třída Broučci-Palouček, Třída Mravenčci-Mraveniště, třída Sovičky-Soví hrad.

Environmentální výchova je zařazena do ŠVP „Živá zahrada“ a spolu s Lesy Praha byl pro děti připraven ekologický program.

Pro všechny předškolní děti byla opět využívána výuka anglického jazyka, kterou vyučuje vlastní učitelka školy v rámci ŠVP.

K ŠVP výrazným způsobem přispívá i spolupráce s paní Milenou Uherovou, „školovou babičkou“, která do školy dochází již několik let a nabízí dětem ukázky řemesel, jako je švadlena, keramička, výrobce hraček a další.

V rámci celoročního projektu „O Človíčkovi“ a také proto, že jsou zapojeni do projektu „Celé Česko čte dětem“ navštívily děti Místní knihovnu v Újezdě. S dětmi hledají cestu ke knize, a kromě pravidelného čtení v mateřské škole si ukázaly, jak si knížku vybrat a půjčit. Paní knihovnice Jitka a Pavla je provedly celým rájem knih. Děti využily možnost prohlédnout a prolistovat si knihy, podle svého výběru. Cestou zpět do školky náhodou vstoupily do dalšího ráje.

Byl to obchůdek ZOOshopPlus, který nabízí chovatelské potřeby a krmiva pro psy, kočky, fretky, ptáky, akvaristiku a teraristiku. Milá paní Pircová je nechala pohladit králíčka, nakrmit želvu a prohlédnout si křeččí miminka. Ve školce si potom děti vyrobily vlastní knížky s originálními příběhy.

Olympiáda na Rohožníku. Pod záštitou primátora hl. města Prahy se konala v MŠ Rohožník 10. října „Olympiáda na Rohožníku 2023“. Hl. město Praha, jako generální partner akce, poskytlo věcné dary pro všechny zúčastněné sportovce. Na začátku akce proběhl za přítomnosti starosty MČ Praha 21 Milana Samce nástup jednotlivých družstev. Poté se všichni sportovci rozcvičili. Děti měřily své síly během celého dopoledne. Sportovce podporovali rodiče, babičky i dědové a zástupce z odboru školství,

paní Helena Gryčová. Hlavním poselstvím Olympiády je motivace dětí ke sportu a umožnit jim zážitek ze sportovního zápolení. Chtějí tuto akci opakovat každoročně.

Mateřská škola zpívala před magistrátem. Magistrát Hl. města Prahy požádal školku aby 1. prosince zahájila vánoční trhy na Mariánském náměstí. Ve školce na Rohožníku se moc těšili. Oprášili koledy, nacvičili vánoční básničky, přidali taneček a hurá do Prahy. Vzali s sebou kamaráda Martina Hucla, který je opravdový zpěvák s hlasem jako zvon. Celé pásmo s nimi nacvičoval a dodával jim odvahu. Se zpěvem pomáhaly paní učitelky a přidaly se i děti z Masarykovy ZŠ, které k nim kdysi do školky chodily. Nadšení s nimi sdíleli všichni, kteří se k našemu velkému výletu přidali a doprovodili je až do Prahy.

Školku si můžete prohlédnout i na videoprezentaci na webu www.msrohoznik.cz

Mateřská škola "Sluníčko"

Od 1. 9. 2020 je ředitelkou školy paní Mgr. Simona Plašilová.

Do roku 2022 byla součástí Masarykovy základní školy v Polesné ulici.

Tento úvod platil až do druhé poloviny září, kdy byla úspěšně zkolaudována nová budova MŠ Sluníčko v Čentické ulici, kam se přestěhovali naši nejmenší 30. 10. 2022.

Se stěhováním v průběhu října pomohli kolektivu MŠ jak stěhovací firma, tak i zaměstnanci úřadu. Budova má celkovou kapacitu 100 dětí, které jsou rozděleny ve čtyřech třídách.

Škola má 10 pedagogických pracovníků, z toho 5 má odbornou kvalifikaci.

Během ledna proběhla v MŠ akce spojená s příchodem Tří králů. Školu také navštívilo divadlo Koloběžka se svým divadelním představením „Popletená zimní pohádka“. Mezi další tradiční spolupráci patří vyrábění přání pro seniory.

Tak jako každoročně zahájili nový rok plaveckým výcvikem v Čelakovicích. Motem výuky je „plavání s radostí“. Nejen naučit děti plavat, ale i motivovat, aby se plavání stalo trvalou součástí jejich života. V únoru se v MŠ konalo několik společných akcí. Na svátek sv. Valentýna děti pro své blízké vyráběly přáníčka. Další byl karneval. Děti přišly v různých kostýmech a zapojily se i paní učitelky. Společně se potom vydaly na Úřad MČ Praha 21, kde zrovna probíhalo jednání Rady MČ. Dalším celoškolkovým projektem byl vzdělávací program „Tajemné sovy“, kde se děti dozvěděli zajímavosti z jejich života. V březnu navštívilo MŠ divadlo Harmonika s představením „Tři pohádky o Honzovi. 4. března se některé děti zúčastnily výroční schůze SPCCH s pásmem písniček a básniček. Dalšími akcemi byly pyžamová party, organizovaná 17. 3. ke Světovému dni zdravého spánku a 20.3. vítání jara, kdy společně celá školka vynášela Moranu. Tradičně se všichni zapojili do akce „Ponožkový den“, na podporu dětí s Downovým syndromem, 21.3. Také školka navštívila místní knihovnu, aby již od dětství motivovali děti ke čtení. Na konci března se všichni vydali do divadla v Horních Počernicích na představení „Veselé Velikonoc“.

Od dubna do června proběhlo v MŠ několik akcí. První z nich byla „Uklidme Česko“, jejímž cílem je uklidit černé skládky a nepořádek. Další akcí byly oslavy Velikonoc, kdy děti putovaly po stezce plné úkolů za zajíčkem, který měl pro ně připravený poklad, nabarvily vajíčka a upletly pomlázky. Dále to byla akce spojená se Dnem Země. Na

konci dubna čekal děti čarodějnický rej s plněním úkolů, jako let na koštěti, hledání předmětů v pavučině a další. Během května navštívily děti z MŠ divadlo v Horních Počernicích a výstavu na Chvalském zámku Imaginárium. Dále se zúčastnily projektu „Týden venku“, Take Me Out Week, který měl za cíl organizovat výuku více venku. V závěru měsíce vyrazili předškoláci na školu v přírodě v rezortu Březová, kde si užili bohatý program. Červen začal oslavou Dne dětí, poté se třída Žabiček s pásmem básniček a písniček zúčastnila Vítání občánků Újezda nad Lesy. A završením bylo rozloučení s předškoláky s motem „Odplováme do školy“, které se konalo v divadelním sále školy.

V závěru školního roku ještě školku navštívilo divadlo Koloběžka (Jak šli indiáni za sluncem).

Od začátku nového školního roku navštívilo MŠ Sluníčko divadlo Harmonie s představením Jak si Franta vzal princeznu, divadlo Koloběžka s Houbařskou pohádkou, divadlo Ve Tři s programem Doktor Prevence a neposedná Míša. Dále pak proběhl preventivní program První pomoci a canisterapie, Malá technická univerzita a dřevíčková dílna. Poděkování patří „pohádkovému dědečkovi“ panu Josefu Vodičkovi, který dětem pravidelně chodí předčítat pohádky a na kterého se děti vždy těší.

MŠ Sluníčko uspořádalo společné odpoledne s rodiči na téma Jablkohraní, výroba lampionů se strašidelnou stezkou a vánoční dílničky. Školka se zúčastnila výstavy újezdských zahrádkářů „Kvetoucí zahrada“, výtvarné výstavy v újezdském muzeu na téma Divoká příroda a projektu „Uklidme Česko“.

V adventním čase všichni společně vyrazili do muzea čertů v Úštěku, kde se v Pikartské věži i sousedním gotickém sklepení nachází opravdový domov českých čertů. Na závěr roku v divadle v Horních Počernicích si v představení Vánoční diamant všichni společně zazpívali vánoční koledy.

Kromě státních mateřských škol působí v naší obci také několik dalších soukromých mateřských škol s různým stupněm nabídky výuky, aktivit i finanční úhrady rodičů.

KULTURNÍ ŽIVOT

Již desátým rokem spolupracuje ÚMČ Praha 21 a jeho Odbor školství a kultury MA 21, Komise sociální politiky a zdravotnictví, spolu s Muzejní radou a dalšími spolky a organizacemi při zajišťování kulturních akcí v obci.

Muzeum

Muzejní rada letos pracovala pod vedením paní Ing. Evy Danielové ve složení Marie Tomaidesová, Mgr. Jana Kurková, Mgr. Petr Mach, MUDr. Zita Kazdová, Externími spolupracovníky byli, plk. Ing. Jan Vondráček a plk. Ing. Karel Tůma a Ing. Klára Zelulová. Také v letošním roce připravilo muzeum několik výstav. Kustodem muzea je

pan Zdeněk Zahradník. Tajemnicí muzea, která zastupuje zřizovatele ÚMČ Praha 21 je paní Helena Gryčová a pan Vladimír Saitz.

Vzpomínka na újezdské ochotníky. Vernisáž se uskutečnila již ve středu 23. 11. a pro velký zájem výstava pokračovala až do 18. ledna 2023. Zárukou kvalitní a systematické výstavy byla její kurátorka, újezdská kronikářka Maruška Tomaidesová, která všechny potřebné archiválie setřídila a pozvala bývalé žijící ochotníky a jejich potomky. Setkání újezdských pamětníků-dvaadevadesátileté Elišky Fuchsové a dětí tehdejších ochotníků bylo dojemné. Vzpomínalo se. Pro přistěhovalé nebo mladší generaci to byla cesta do divadelní minulosti Újezda se třemi ochotnickými spolky (Blatov, sokolové, baráčníci) s hudebním a baletním kroužkem a vyprávění o lidech z fotografií a plakátů divadelních her.

Andělé v zeleném. Muzejní rada ve spolupráci s Komunitním centrem pro válečné veterány připravila výstavu, která je připomínkou 80.výročí vstupu prvních žen do armády. V souladu s heslem, že dějiny jsou tvořeny malými příběhy, je množství dobových fotografií doplněno o vzpomínky jednotlivých akterek Touto výstavou vzdali hold nejen vojenským zdravotníkům, ženám v armádě a všem válečným veteránům jako takovým. Příběhy tisícovky žen, které v roce 1942 vstoupily do čs. jednotek na východní frontě byly zpracovány v publikaci z roku 2021 „Ve stínu mužů.“ Jedním z autorů byl i Mgr. Roman Štér, archivář Národního archivu. Vernisáž se konala 25. ledna 2023. Zajímavostí je, že jednou z tisíce žen byla paní Jiřina Jandová roz. Neubauerová narozená v roce 1926 v Újezdě nad Lesy. Spolu s rodiči se v roce 1931 odstěhovala do Voroněže v SSSR, v roce 1942 odešla celá rodina do Buzuluku. Místem jejího odvodu byl 14. 4. 1942 Buzuluk, 24. 4. 1942 Jefremof, do čsvojska se přihlásila v sedmnácti letech a sloužila jako sanitářka. Kurátorkou výstavy byla paní Eva Danielová.

„Dobré knihy jsou nálevkami moudrosti“. Den učitelů jsme si letos připomněli citátem J. A. Komenského, při zahájení vernisáži výstavy 28. března. Knihy propojují celou výstavu, neboť **březen je měsíc čtenářů.** Kurátorkami jsou dvě ženy, které o knihách vědí opravdu hodně, současná klánovická knihovnice Zita Kazdová a bývalá dlouholetá knihovnice Újezdské knihovny Maruška Tomaidesová, obě členky muzejní rady.

Výstava byla věnována nejen knihám a Učitelů národů, zároveň i paní učitelce Jaroslavě Jiráskové, která na zdejší základní škole vyučovala v letech 1952 až 1980 a i poté se se zájmem sobě vlastním zajímala o názory mladé generace. Právě letos 31. května si připomínáme 10 let od jejího úmrtí a 12. listopadu 100. výročí narození paní učitelky, čestné občanky Újezda nad Lesy, která byla a navždy zůstane významnou osobností újezdského školství. Potěšením pro organizátory výstavy byla přítomnost její rodiny, žáků a přátel. Zita Kazdová poté uvedla soubor zobcových fléten Aulos, který propojil svým vystoupením obě části vernisáže pod vedením Evy Čadkové. Atmosféru výstavy umocňují výtvarné práce žáků Masarykovy školy, záložky do knih, návrhy obálek a přítomnými obdivované Komenského portréty. Pracovníky muzea potěšila kladná odezva přítomných, překvapených množstvím nových informací o historii knihovnictví, a hlavně samotném Komenském. Vystaven byl jeho rodokmen, historie

dědičného rodového prstenu, známky a dopisnice a rozhovor s potomkem deváté generace žijícím v USA a nesoucím jméno Jan, jehož tři děti ze čtyř, jsou pedagogy na amerických školách.

Hasičárna je jejich druhým domovem. Pod ochranou sv. Floriána se ve čtvrtek 4. května konala v Újezdském muzeu výstava k Mezinárodnímu dni hasičů a byla zároveň poctou Sborům dobrovolných hasičů Újezda nad Lesy, Klánovic a Koloděj. Vernisáže se zúčastnili starostové SDH a velitelé jednotek všech tří sborů-Lukáš Sady a Miroslav Jasiowka (SDH Újezd nad Lesy 1926), Petr Vystavěl st. a Petr Vystavěl ml. (SDH Koloděje 1927), Martin Žebro a Pavel Jaroš SDH Klánovice 1930), další členové sborů, starostka Klánovic Alena Kolovrátková, starosta Újezda nad Lesy Milan Samec, místostarostové Michal Hazdra a Lucie Filipinská a tajemnice Úřadu MČ Praha 21 Šárka Zátková. Slavnostní podvečer zpěvem písní s hasičskou tematikou Zpřijemnilly děti ze 3.A. pod vedením paní učitelky Daniely Janoušové. Na červeně zvoleném oblečení se modré pěnové hadice pěkně vyjímaly. Kurátorka výstavy a zároveň i členka SDH Klánovice Klára Zezulová seznámila přítomné s životopisem Floriána z Lorchu, který je patronem všech, jejichž povolání souvisí s vodou a ohněm. Ve vstupech mezi písničkami dětí vyzvala paní kurátorka vždy starostu sboru a velitele jednotky k představení jejich činnosti a popisu nejzajímavějších zásahů.

Poděkování patřilo Kláře Zezulové a P. Peškovi za organizaci a společně s hasiči provedenou instalaci výstavy, dále sborům za poskytnutí dokumentů a zápisů z kronik, zapůjčení uniforem, helem a historické techniky, dětem z Klánovic a Újezda za obrázky, dále MČ Praha 21 za finanční podporu a tisk veškerých dokumentů, Kláře Zezulové a kustosů Zdeňku Zahradníkovi za domácí koláče a všem v muzeu za neopakovatelnou atmosféru.

Je to chůze po tom světě, byl název výstavy, aneb letem světem šesti světadílů, kurátorkou, které byla Eva Danielová, se konala 20. září. Původně avizovaná vernisáž 13.září musela být přeložena ze smutných důvodů. V prvním prázdninovém týdnu náhle zemřel zástupce ředitele pro 2. stupeň, pan Ing. Karel Zlouže. Pro svou skromnost, pokoru, pozitivní povahu, náhled a přístup k životu byl respektován svými kolegy, žáky a jejich rodiči. Aby jeho kolegové na něj mohli zavzpomínat po prázdninách, bylo rozhodnuto, že výstava s koncertem Soviček na vernisáži budou in memoriam věnovány právě jemu. Poděkování všem na jevišti, v hledišti a muzeu vyjádřili ve Zpravodaji příslušníci Kájovy rodiny, přítomné na vernisáži, manželky, dcery, zetě a sestry.

Muzejní rada našeho muzea uspořádala výtvarnou výstavu dětských prací „**Divoká příroda**“ k 10.výročí vyhlášení Světového dne divoké přírody dne 6. prosince. Kurátorkou a iniciátorkou výstavy byla paní Eva Danielová. Výtvarných prací se zúčastnily děti ze ZŠ a tří MŠ. Vernisáže se zúčastnil kameraman Petr Coubal, člen organizace Justice for Nature, který již druhý rok přednáší o své práci na Masarykově ZŠ.

Místní knihovna

Knihovna má ke konci roku celkem 17.050 knih, z toho beletrie 13 397, naučná 3 604, časopisy 5 titulů, stolní hry 26 ks. Výpůjček se celkem za rok uskutečnilo 25 508. Beletrie dospělí, půjčeno 17.711, naučná dospělí 2 137. beletrie půjčená děti 4 549, naučná děti 693.

To znamená z našeho knižního fondu + výměnná služba z Městské knihovny, časopisy 160 x, audio 59x, hry 199 x. Registrovaní čtenáři 1 185, z toho do 15 let 502 čtenářů. Knihovnicí je od roku 2009 Jitka Kašparová a od roku 2017 s ní pracuje Pavla Jakubcová.

Příspěvek na nákup knih od ÚMČ činil 98.000 Kč a dotace od Magistrátu 48 800 Kč. Knižní přírůstky celkem 552 knihy + hry a úbytek 324 knih.

Druhým rokem pokračovala čtenářská hra pro děti „Lovci perel“. Motivuje děti ke čtení a objevování příběhů. Stačí si v knihovně vybrat knihu, která je na obalu označena perlorodkou, přečíst ji a odpovědět na otázky. Nejpilnější čtenáři dostanou za odměnu drobný dárek.

Březen-měsíc čtenářů. V rámci této akce si knihovna opět připravila pro nové čtenáře zápisné na rok zdarma. Celý měsíc probíhala také akce **Bazar knih**. Máte doma zachovalé knihy, které mohou posloužit dalším čtenářům? Přineste je a zároveň si můžete nějaké odnést. V pátek 31. 3. 2023 v době od 18.30 do 20. 30 hod. se v knihovně konala **Noc s Andersenem**, večer pro děti, plný her, čtení a malování, účast 17 dětí. V dubnu se konala v knihovně výstava **Nečtu! Poslouchám!** Na 13 panelech si mohli návštěvníci knihovny prohlédnout vtipné ilustrace ze stejnojmenné knihy Kláry Smolíkové a Lukáše Vavrečky, které vytvořila Kateřina Ilnerová ze života milovníků audioknih, audioknižních režisérů, herců a redaktorů. 24. května se uskutečnila beseda s místním rodákem, spisovatelem Petrem K. Procházkou **k jeho poslední knize „Stará škola“**. **V rámci Českého dne proti rakovině** nabízela ve dnech 10. – 12. 5. tyto zlaté květinčky také naše knihovna. Již o devadesátých let probíhá každoročně začátkem října celorepubliková akce **Týden knihoven**. Letos se k této akci opět připojila i naše knihovna. V týdnu od 2. do 8. října měli noví zájemci zápisné na rok zdarma. Zároveň byla vyhlášena v tomto týdnu amnestie dlužníků a upomínka jim byla prominuta. Opakoval se také bazar knih, který fungoval celý říjen. 24. října proběhla v knihovně od 17. hod. **beseda se spisovatelkou Klárou Smolíkovou**.

Arabeska

Baletní škola Arabeska má za sebou další rok plný úspěchů. V únoru proběhla nominální soutěž v bavorském Selbu, která je pořádána jako kvalifikace pro World Dance Contest. Arabeska si z Německa přivezla celkem pět zlatých, dvě stříbrné a čtyři bronzové medaile. V dubnu tančily děti v Brně na soutěži „Na špičkách“ I odsud si odvážely řadu cen. 13. května získalo újezdské taneční studio, již potřetí za sebou cenu za nejúspěšnější baletní školu. Arabeska si ji získala na soutěži Plzeňský střevíček. Zde získala 4x zlato, 1x stříbro a 2x bronz. Zde byly uděleny zvláštní ceny za taneční projev E.Ciprová, za techniku A. Pavelková a D. Poková, za dispozice A.Pavelková, cenu poroty D.Poková. Závěr letošní sezóny patřil tradičnímu veřejnému představení. Tentokrát to byl známý příběh zrady a vášně na motivy opery Carmen, které děti všech věkových kategorií odtančily 8. května v sále KD v Ládvi. Taneční sál Arabesky v Újezdě patří svou rozlohou (111 m²) a vybavením mezi největší a nejmodernější baletní sály v Evropě. Letošní sezónu ukončili žáci představením baletu Louskáček 12. prosince, opět v KD Ládvi.

Café Galerie Zelený Dům

Novou kulturní dominantou uprostřed obce se stala znovuobnovená galerie Zelený Dům.

Paní Martina Schiffmannová, která galerii vede, miluje výtvarné umění a ke galerii patří i občerstvení, takže ke kávě a horké čokoládě podává výborné domácí zákusky. Účast na většině akcí je podmíněna předchozí rezervací a některé i vstupným. Vydává také dvouměsíčník, který informuje o všech akcích galerie, nabízí i tipy na pražské vycházky a je zdarma kolportován s Újezdským Zpravodajem. Také v letošním roce pořádala řadu akcí a účast byla velká.

V lednu pokračovala vánoční výstava, obohacená o nové obrazy a keramiku. **17.ledna pořádala 1.komentovanou prohlídku výstavy pro děti 8-12 let.**

Únorová výstava výtvarníka Jana Severy s názvem „**Od realismu k seberealismu**“, přinesla nejnovější i starší práce vykreslující krásu Českého ráje. Výstava trvala do 5.března.28.února se **konal koncert s názvem „Irská zima**“, na které vystoupilo česko americké duo Cricket and Smail manželů Lucie a Jamese Carlsonových.19.července to byla akce „**Povídání s výtvarníky**“ a 27.července se konala **první burza LP Pavla Hrachovce.**Také září a říjen byl bohatý na různé akce.7.září **vernisaž obrazů Sylvy Prchlíkové,**23.září 2.burza gramodesek. 4.října **další vernisaž Michala Halvy.**Recitál **Davida Uličníka s názvem“Dialogy s Karlem Krylem“** se konal 12.října.**Přednáška Petra Lukeše** provedla návštěvníky kulturními a společenskými kontexty odívání,konala se 26.října.**Vánoční výstava** při které krásnou atmosféru dokreslil vyhlášený flašinetář Jan Boudra sekonala 9.listopadu.18.listopadu se návštěvníci mohli seznámit s technikou akvarelu s malířkou Zuzanou Muzikant Jeřábkovou.**25.listopadu „Zpívání u betléma“, si zaspívali rodiče s andělským sborem malých Soviček vánoční koledy.2.12.Koncert „Malé adventní roztomilosti“** od dua Evy Kriz-Lifkové a jejího manžela Milana Dvořáka.Již pátým rokem proběhla předvánoční akce „**Splněná předvánoční přání**“. Je určena pro nejstarší spoluobčany. Spolupracuje s paní učitelkou Janoušovou a jejím sborem Sovičky dále pak s panem Jiřím Proseckým, který každoročně tiskne vánoční přání. Za spoluobčany chodějí v mrazu i dešti jen aby udělali radost.

SPORT

Fotbalový klub Újezd nad Lesy

FK Újezd nad Lesy, celosezónně provozuje dlouhodobě pronajaté sportovní areály travnaté fotbalové hřiště s kabinami a sociálním zázemím v Čentické ulici a tréninkové hřiště v Pilovské ulici, vše v pronájmu od ÚMČ Praha 21. Fotbalový klub, má v současné době dvě fotbalová družstva dospělých, šest mládežnických družstev a Starou gardu. Celkem zhruba 200 hráčů a dvacet trenérů.

A-týmu, který přezimoval v polovině tabulky se vstup do jarní části soutěže vydařil nad očekávání. Po odehraných pěti kolech nepoznal hořkost porážky. Ve třech zápasech vyhrál a v dalších dvou remizoval.

Fotbalisté nezháleli ani v zimě. Od předpřípravky až po dorostence měli zimní přípravu v tělocvičně Masarykovy školy, nebo v nafukovacích halách v Kolodějích a umělkách v okolí (Blatov,Klánovice, Dubeč, Šeberov). Oba týmy mužů využili zimní

přípravu od ledna v plechovce Dubeč a umělky v Klánovicích a Kolodějích. Všechny týmy se zúčastnili i několika turnajů.

V březnovém Zpravodaji bylo zveřejněno rozlosování všech našich kategorií od mladší přípravky až po muže (I.A třída).

V polovině června skončila posledními zápasy mužů další sezóna. A-tým bez problémů odehrál I.A. třídu, kde skončil na osmé příčce ze šestnácti.

V týdnu od 17. do 21. července proběhl již 6. ročník letního fotbalového kempu. Kemp byl určen pro členy i nečleny našeho fotbalového klubu, chlapcům i dívkám narozeným v letech 2010 až 2017 a probíhá formou příměstského tábora. Letní kemp vedl již tradičně bývalý šéftrenér mládeže Matěj Folauf s dalšími trenéry s licenci. Účastníci mají k dispozici dvě travnatá hřiště, fotbalové hřiště na malou kopanou a tenisovo nohejbalový kurt. Pro účastníky bylo po oba dny zajištěno stravování v restauraci „Na hřišti“.

Náš dlouholetý hráč, trenér a funkcionář Petr Křelina, byl oceněn Fotbalovou asociací „malou plaketou“ Ceny Dr.Václava Jíry, která se uděluje za významný podíl na rozvoji fotbalu v republikovém i regionálním významu. Fotbalu se věnuje od osmi let celý život. Od roku 1997 začal trénovat mládež v Újezdě nad Lesy, kdy přivedl k fotbalu také svého syna Jakuba. Prošel se svým synem jako trenér všechny věkové kategorie, následně zůstal u trénování dorostu a na dlouhá léta byl šéftrenérem mládeže. Od roku 2000 zajišťoval každoroční soustředění mládeže a pokud mu to dovozoval zdravotní stav, působil jako správce hřišť a celého zázemí.

FK Újezd nad Lesy spustil nový web. Na doméně www.fkujezd.cz naleznete všechna naše mužstva od předpřípravky až po starou gardu. Každá kategorie obsahuje informace o trénincích, rozpis zápasů včetně tabulky, seznam všech hráčů a kontakt na trenéry i výsledky všech zápasů.

Byla dokončena kompletní rekonstrukce kabin na hřišti. (Viz str.4)

Naše nejmladší kategorie-Předpřípravka (Narození 2016-2018), žádné soutěžní zápasy nehraje. V této kategorii budují v dětech hlavně lásku k pohybu a sportu obecně než k fotbalu samotnému, i když se prvky fotbalových dovedností v jejich tréninku stále více objevují. Trenéři této kategorie klukům na podzim domluvili **turnaje Ministar.** Turnaje se hrají souběžně na dvou hřištích malých rozměrů v rozestavení 4+1, na mládežnické branky 5 x 2 m, systémem několika turnajů, každý s každým. Na jaře v těchto turnajích pokračují, jen s jinými soupeři.

Na říjnové ráno 5. 10. si budeme dlouho pamatovat. Na hlavní hřiště zavítala v noci nezvaná návštěva v podobě divokých prasat, která rozryla skoro třetinu hřiště. Následně se rozjela rychlá operace, kdy se zapojili všichni, kdo mohli pomoci. Správce hřiště svolal ještě na odpoledne brigádu na obnovu zrytých míst.

Pomáhali dobrovolníci z řad našich trenérů mládeže, dorostu, místní hasiči, nájemce restaurace Na hřišti a všichni, komu není fotbal v Újezdě lhostejný.

Tělocvičná jednota Sokol

Předsedkyní TJ je již druhým rokem paní Marcela Shejbalová. V letošním roce měl Sokol tyto oddíly a cvičitelky: Cvičení žáků a žákyň – všeobecná průprava Karolina

Ploužková a Hanka Carbochová, žákyně-gymnastika Hanka Rosová a Stáňa Babušková, odbíjená-ženy Líba Mašková a Marcela Shejbalová, cvičení žen pondělí – Líba Mašková, Marcela Sechterová a Jana Holubová, cvičení žen čtvrtek – Iva Kleinhamplová, Marcela Sechterová a Jana Holubová.

Stavy členů k 31. 12. 2023 celkem 126 členů, což je růst oproti stavu v roce 2022 o 7 členů. Žákyně gymnastika 43, Cvičení žáků a žákyň 21, cvičení žen-pondělí a čtvrtek 46 a odbíjená ženy 16.

Cvičení probíhala pravidelně v tělocvičnách místní ZŠ v Polesné ulici po celý rok. V pondělí byl gymnastický blok pro děvčata od 16.00 do 19.30 v malé tělocvičně. Od září získali malou tělocvičnu už od 15.30. V pátek se konala cvičení a sportovní hry pro děti ve velké tělocvičně od 17.00 do 18.00. Ženy cvičily v pondělí a čtvrtek aerobic, kalanetiku a pilates a občas i lehce posilovaly. Ve středu se ve velké tělocvičně scházely zájemkyně o volejbal.

Začátkem dubna volejbalistky uspořádaly vlastní turnaj pro 5 ženských družstev, mezi pozvanými byly Kobry, Tety a volejbalistky z Krče.

V květnu proběhl tradiční volejbalový turnaj žen pořádaný pražskou SPV na libeňských kurtech SK Meteoru Praha. Turnaje se zúčastnilo 8 týmů. Začátkem června se naše volejbalistky zúčastnily přátelského turnaje v Úněticích a v září byly pozvány na antukový turnaj do Dolních Počernic.

Na konci roku asociace SPV uspořádala pro zájemce školení pro instruktory gymnastiky III. Třídy. Za naši jednotu toto školení absolvovalo 5 dívek, které již pomáhají cvičitelkám při pondělních hodinách gymnastiky.

Díky finanční podpoře MČ Praha 21 se podařilo snížit náklady spojené s pronájmem tělocvičen MZŠ v Polesné ulici.

Sportovní klub Kangsim Dojang

Kangsim Dojang je sportovním oddílem sdružujícím cvičence korejského bojového umění taekwondo. Předsedou oddílu je pan Marek Doxanský. U nás v Újezdě nad Lesy působí již od roku 2001, kdy vznikl za přispění několika reprezentantů tohoto sportovního odvětví. Hlavní činnost oddílu, je zaměřena na výuku sportovního zápasu kyorugi a cvičení sestav poomse. Má celkem 300 členů, z toho 80 závodníků.

Oddíl se stará o výchovu úspěšných sportovců na nejvyšší úrovni. Zároveň, je jeho snahou zvyšování morálních kvalit členů a dodržování etických pravidel bojových umění. Hlavním cílem je rozvíjení osobnosti žáků tak, aby dokázali být pravdivými a prospěšnými lidmi.

V sobotu 28. ledna se sál Kulturního domu Ládví stal místem slavnostního udílení cen za rok 2022, které bylo spojeno s třicátým výročím vzniku Českého svazu taekwondo. Na této akci nechyběli ani naši závodníci. Těm se podařilo ovládnout hned dvě soutěže, a sice Taekwondo Extraligu mládeže a Národní Taekwondo ligu mládeže, ve kterých za uplynulý rok nenašli přemožitele a odvezli si poháry za skvělá celková týmová vítězství. Tyto oddílové úspěchy byly podtrženy úspěchy individuálními, kteří získali prestižní ocenění Vítěz ligy 2022. Za zápasníky se jimi napříč republikou z našeho oddílu stali Ondřej Horalík, Tomáš Kaing a Nina Dobrovolná. Dařilo se nám i

v soutěžních sestavách. Týmový duch našich sestavářů se podepsal na celkovém výsledku. 2 místa v Extralize Poomsae a 3. místa v Národní lize Poomsae. Opět tyto výsledky lemovaly úspěchy individuální a ve svých kategoriích si cenu za vítězství odnášeli Magdalena Ziková, Martin Horák, Denisa Zakopalová a Lucie Novotná. **V polovině dubna se v Humpolci konal mezinárodní turnaj** v taekwondu, kam dorazilo více než 250 soutěžících z celé ČR, Slovenska, ale i Maďarska, nebo Švédska. Závody se konaly v zápase kyorugi a každá kategorie měla několik věkových skupin. Na výsledcích se projevila vysoká kvalita konkurence a do Újezda putovaly dvě zlaté, o které se postaraly Nina Dobrovolná a Vendy Weichetová. Pěkné výkony podali Tomáš Kaing a Jarda Hercok.

V sobotu 13. května se v újezdské tělocvičně na druhém stupni Masarykovy školy konal **3. ročník turnaje Kangsim Poomsae Cup**, který pořádal náš místní klub. Turnaj je zároveň zařazen do Národní ligy poomsae i do Extraligy poomsae.

Turnaje se zúčastnilo téměř 200 závodníků z deseti klubů. Náš Kangsim vyslal na tento turnaj 60 závodníků, kterým se podařilo získat celkem 44 medailí, 17 zlatých, 12 stříbrných a 15 bronzových. S tímto výsledkem dosáhli na celkově 2. místo v týmech.

Turnaj byl finančně podpořen MČ Praha 21 a zahajoval ho starosta Milan Samec. Poděkování patří i sponzorům kteří klub dlouhodobě podporují, generálnímu partneru společnosti Abak a hlavnímu partnerovi, Obchodní akademii a Obchodnímu institutu Praha.

Červen patřil závěrečným turnajům před ukončením sezony. **V Bratislavě se uskutečnil Korean Ambassadors Cup**, kde se poomsae i kyorugi konalo pod jednou střechou. Z kyorugářů se nejvíce dařilo Tomu Kaingovi, který získal zlato. Naši poomsaři se turnaje zúčastnili pod hlavičkou SCM a přispěli k celkovému prvnímu místu v kategorii týmů. Z kategorie jednotlivců si tři zlaté medaile odvezli Adam, Lucka a Ondra a stříbrnou medaili Didi. Další tři zlaté medaile jsme získali v kategorii dvojic.

21. soustředění újezdských taekwondistů proběhlo v Malých Svatoňovicích koncem července pro 80 závodníků i s trenéry. Byl to týden plný dřiny, ale i nekončící zábavy včetně táboráků, opékání buřtů a celotáborové hry. Kromě tohoto soustředění se konal i **První Příměstský tábor**. Naši nejmladší cvičenci si ho moc užili.

Naši bojovníci se zúčastnili mistrovství republiky, z kterého přivezli dva tituly vicemistrů republiky Nina Dobrovolná a David Záhorský.

Poslední turnaj v poomse před prázdninami se konal v Havířově a na něm jsme získali 12 zlatých a obsadili třetí místo v kategorii týmů. Pěkný výkon předvedla Lucka Novotná, která si odvezla zlato z jednotlivců, dvojic i trojic.

V červnovém Zpravodaji proběhla nabídka pro nové členy Újezského taekwonda.

Dne 8 září 2023 se uskutečnilo Exhbiční vystoupení taekwondo SK Kangsim Dojang. V rámci „Dne Zdravé země“ a „Dnů zdraví“ na multifunkčním sportovišti.

V sobotu 4. listopadu se zúčastnili extraligového turnaje **Prague Open Poomsae**. Na turnaj přijelo 39 týmů z devíti zemí světa a závodilo celkem 355 závodníků. V prvním dni předvedla nejlepší výkon naše Nina Dobrovolná, která si odvezla zlato. V neděli program pokračoval soutěží v sestavách, kterých se zúčastnilo přes 260 závodníků. V jednotlivcích se nám podařilo získat čtyři zlaté medaile. Ocenění zaslouží premiérové zlato Matěje Veverky. Ve velmi dobrých výkonech pokračuje také Ema Pikorová, která ve vyšší konkurenci dokázala získat bronz. Poděkování patří MČ Praha 21, která v rámci svého dotačního programu podporuje sportovní aktivity újezdského taekwonda.

Občanské sdružení "Tři pro zdraví"

Sdružení, vzniklo na jaře roku 2008 a za tu dobu se uskutečnilo mnoho, velmi dobře organizovaných závodů. Sdružení tehdy založili tři přátelé Ondřej Brouček, Ondřej Kočí a Marek Lejsek. Napadlo je využít potenciál Klánovického lesa a chtěli ukázat, že příroda a sportovní akvita se tu dají dobře skloubit. Z nápadu vznikl seriál tří závodů, které propojují i obce ležící v okolí Klánovického lesa. Od té doby mají za sebou již téměř 100 organizovaných závodů různých velikostí a tisíce spokojených účastníků. Ve vedení spolku jsou: Ondřej Brouček předseda, Marek Lejsek místopředseda, Lenka Broučková pokladník a předseda spřáteleného CK Úvaly, Radek Neužil.

Po covidové pauze se spolek rozhodl navázat na oblíbený závod dvojic, **Mini Adventure**, který se letos přesunul z Klánovic do Újezda. Startovalo se na multifunkčním hřišti a újezdská radnice výrazně pomohla s organizací této tradiční akce. Závodníci čekali tři hodiny nejen sportovních výkonů, ale i spousta zážitků a zábavy. Byla připravena trasa, o které nikdo předem nevěděl, co ho čeká. Na trase se dvojice pohybují na kole a samy si mohou volit pořadí úkolů. Soutěžilo se v kategoriích muži, ženy a smíšené dvojice. Své místo na startu měly také rodinné tandemy (jeden rodič a jedno dítě). Ty měly závodní čas zkrácený na polovinu a z úkolů absolvovaly jen vybrané disciplíny. Závodu se zúčastnilo 374 účastníků ve 167 dvoučlenných týmech.

V neděli 15. října se konal **již 8. ročník „Klánovického 1/2 maratonu“**. Závod je veden po lesních cestách v jednokolové trase. Do cíle doběhlo 1722 závodníků.

Občanské sdružení „Rarášek z Újezda“

Rarášek z Újezda je odborem Pražského sdružení „Sport pro všechny“ a sdružuje nadšence, kteří ve svém volném čase pořádají pro rodiny s dětmi několik akcí ročně.

V Újezdě se stala již tradicí akce pro rodiny s dětmi, kterou známe jako **Cestu za pokladem skřítků**. Již 14 let připravuje Rarášek tuto pohodovou procházku po místním lese, kde se její účastníci na stanovištích sedmi skřítků snaží zvládnout jejich úkoly, spojené s ochranou přírody, podporou aktivního života a propagací našeho lesa. V sobotu 9. září se u registračního stánku na multifunkčním hřišti sešlo postupně 170 dětí, které se vydaly na trasu dlouhou 2 km, společně s doprovodem rodičů a prarodičů. Každé stanoviště opět nabízelo různé úkoly zaměřené na fyzickou zdatnost, znalosti o přírodě, ochranu přírody a třídění odpadu. Poděkování patří restauraci Na hřišti za občerstvení a všem účastníkům za výbornou atmosféru. Tuto rodinnou akci budou určitě každý rok opakovat. Akce byla opět podpořena grantem MČ Praha 21.

Již 8. Újezdský Strašiles proběhl 6. listopadu. Tématem letos byl Strašicirkus.

Opět začali na hřišti v Čentické u registračního stánku. U cirkusové pokladny si účastníci zakoupili vstupenky a pro malé nebojsy si na cestu vyzvedli kartičku s čísly stánovišť a razítko. Cesta vedla místním lesem, kam se vstupovalo cirkusovým šapitó, kde nechyběl principál a početná skupina klaunů. Nechyběla ani cirkusová hudba a světelné efekty. Každé stanoviště mělo své téma a příběh. Hned za oponou čekal gang s představiteli Papírového domu. Hra o přežití byla o odvaze zvednout zvonící telefon. Pak již stačilo mít rychlé nohy. Krotitelka medvědů se ve stínohře marně snažila medvěda Kubu tančit, dvě vodnice lákaly své dušičky do potoka, naše čarodějnice ukázaly své kuchařské umění. Na kraji lesa došlo k vyšetřování „strašinehody“. Územím Alenky v říši divů prošel jen ten, komu se podařilo získat indicie a pak již projít územím skřetů. Na závěr byla zámecká hostina, stačilo podepsat „strašilistinu“ a v cíli si vyzvednout odměnu.

Na přípravě a realizaci pracoval raráškovský tým spolu s dalšími kamarády, celkem jich bylo 70. Poděkování patřilo také Restauraci Na hřišti za poskytnuté zázemí a zajištění občerstvení na hřišti, maskérkám z Běchovic, fotografům a fotografkám z Újezda a Běchovic. **Akce se konala za podpory MČ Praha 21.**

Školní sportovní klub

Klub je svou podstatou zaměřen na poskytování sportovního vyžití, především dětem a mládeži školního věku rekreační formou. Činnost jeho pěti oddílů, je prvotně zaměřena na spontánní sportování, získávání pohybových dovedností a návyků v bezpečném prostředí a pod kvalifikovaným vedením. Stále se daří udržovat cvičitelskou a trenérskou základnu dobrovolníků bez kterých by žádná činnost nebyla možná.

Kromě tréninků třikrát týdně, závodili účastníci na několika veřejných závodech. **ŠSK** podporuje nejenom sportovní a společenský rozvoj velkého počtu dětí, ale vychoval i špičkové atlety, kteří se tomuto sportu věnují na nejvyšší úrovni. Velký dík patří i rodičům, kteří své děti podporují.

Žákovská družstva našeho oddílu dosahují letos opravdu skvělých výkonů. Účastníci to potvrdili to na halových přeborech Prahy, které se konaly na konci února. Stříbrnou medaili na trati 60 metrů překážek v kategorii starších žáků získal Lukáš Valeš, který navíc přidal dvě pátá místa na 60 a 800 metrech. Po skvělém finiši dosáhl na druhou stříbrnou medaili Jonáš Jelínek. Za pozornost stojí výkon Adriana Hromka, který na trati 1500 m obsadil čtvrté místo a jeho bratr-dvojče uhájil na stejné trati šestou příčku. Výborné umístění zaznamenala také štafeta starších žáků ve složení Štěpán Švarc, Matěj Šedivý, Jonáš Jelínek a Lukáš Valeš, která brala páté místo. V březnu se přesunuli z haly ven.

Devátý ročník Štafetového poháru proběhl ve čtvrtek 20. dubna, kdy si naši žáci z třetích až pátých tříd poměřili své síly s ostatními školami v okresním kole. Naši malí atleti dokázali v silné konkurenci získat první místa v kategorii 8 x 100 mladších i starších a obhájit tak celkové loňské prvenství.

Sova vyběhla po osmnácté. V sobotu 13. 5. proběhl již 18. ročník tradičního Běhu o pohár starosty, aneb Běhu za újezdskou sovou, který pořádal oddíl atletiky při ŠSK. Počasí přálo a byli jsme svědky krásných sportovních výkonů ve všech věkových kategoriích. Ti nejlepší si už tradičně odnesli kromě poháru, medaile a diplomu také dárky

od našich sponzorů. Opět mohli přivítat starostu Milana Samce a posily jeho týmu, místostarostu Michal Hazdru a radní paní Alenu Motejlovou. Výsledky závodu je možné prohlédnout na stránkách www.atletikaujezd.cz/ ujezdska-sova/ výsledky-závodů. Velké díky patří závodníkům za účast a všem, kteří se na přípravě podíleli.

Plavecko-běžecský pohár. Ve čtvrtek 8. 6. proběhl v krásném sportovním areálu v Praze 6, Na Petynce závěrečný závěrečný mistrovský závod pražských škol. Na start se v průběhu celé série osmi kol závodu postavilo 34 pražských škol a více než 500 závodníků. **Jako škola jsme s velkým náskokem předčili ostatní školy, vč. sportovních.** Na bedny vítězů se postavilo šest našich borců. Zlaté medaile získali Viktorie Zelená, Jana Jarošová a Adam Škraňka, stříbro Max Balásek a bronz Ondra Jaroš a Marek Kala. Tento projekt byl vyhlášen jako nejlepší v rámci pohybové gramotnosti dětí a mládeže v rámci ČR. Dík a pochvala patří dalším třinácti, kteří se pravidelně zúčastňují a umístili se v první desítce.

Na Přeboru Prahy jednotlivců posbírali naši závodníci neuvěřitelných 7 medailí a v soutěži družstev ve své skupině vybojovali druhé místo. a postoupili tak do elitního souboje nejlepších pražských týmů. Svými skvělými výkony se pak tři z našich atletů nominovali na mezikrajové utkání. Jak název napovídá, jde o souboj krajů z Čech, do kterého Pražský atletický svaz nominuje své nejlepší atlety. Z ŠSK Újezd nad Lesy byli vybráni Lukáš Valeš, na 100 a 200 m. překážek, Štěpán Švarc na výšku a Natálie Vacková na štafetu 4 x 60 m a na 300 m. Výborná letošní sezóna na dráze byla završena díky výkonům celých družstev, která se dokázala vůbec poprvé v téměř 30leté historii našeho oddílu probjovat mezi nejlepší v Praze. Přitom náš klub je ve srovnání z řadou pražských oddílů opravdu malý.

Letošní soustředění proběhlo stejně jako v předchozích letech poslední týden v červenci v lesoparku Luh na okraji města Sušice. Leží v lesnaté oblasti poblíž řeky Otavy. Náplní soustředění je intenzivní lehkootletický trénink spojený s pobytem v přírodě. I s trenéry se jich tam sjelo téměř osmdesát. Tradicí se stal závod na rozhlednu Svatoš, která se tyčí nad Sušicí. Pro tréninky mají k dispozici nově zrekonstruovaný atletický stadion v Sušici v blízkosti ubytování.

SPOLKOVÁ ČINNOST

Český zahrádkářský svaz

Počet členů se každoročně mění, ovšem dlouhodobě členů spíše ubývá. Členská základna stárne a noví mladší zájemci bohužel nepřibývají. Letos měla místní organizace pouze 70 členů. Ve výboru pracuje 9 členů a kontrolní komise má 3 členy. Výborové schůze se konají každý měsíc. Předsedkyní spolku je paní Blanka Exnerová.

Zahrádkáři trvale pomáhají v péči o veřejnou zeleň a mají v péči i okolí pomníku T. G. Masaryka, včetně záhonů i řady lemujících jalovců. Pečují také o zeleň v korytech u hlavní silnice před Domem dětí a mládeže na křižovatce. Setkání občanů k připomenutí 173.výročí narození prvního československého prezidenta T.G. Masaryka se uskutečnilo v pondělí 7. března u jeho pomníku v parku před školou. Výroční členská schůze se konala v sobotu 11. března v jídelně ZŠ v Polesné ulici.

Po loňském úspěchu jeli 27. května zahrádkáři autobusem, společně se Spolkem občanů Škvorce a Třebohostic na tradiční keramický den do Kostelce nad Černými lesy. Ve stejný den probíhal i Den otevřených dveří kosteleckého zámku, sídla školního lesního podniku České zemědělské univerzity, kde shlédli kromě areálu zámku i vystoupení školních kapel a velkého zámeckého orchestru. Dále viděli ukázkou práce sokolníků, kynologů a vyřezávání soch motorovou pilou. Pro děti bylo největším zážitkem řízení malého bagru. Tradiční byla ochutnávka různých jídel ze zvěřiny.

Moštování jablek bylo zahájeno od 16. září každou sobotu v areálu zahrádkářů, ve Staroujezdské ulici.

Tradiční říjnová výstava ovoce a zeleniny v pořadí již 67. a devátá ve spolupráci s Masarykovou školou a Mateřskými školami se konala 6. a 7. října 2023, obohacená prezentací výtvarných prací žáků Masarykovy školy a dětí z mateřských škol, pro které Český zahrádkářský svaz vyhlásil další ročník výtvarné soutěže na téma „Kvetoucí zahrada“. Páteční odpoledne bylo věnováno dětem, bylo jich přes 600 a přijela i MŠ z Běchovic. Všichni vystavující byli odměněni a také děti za výtvarnou soutěž.

Předsedkyně paní Exnerová pravidelně informuje ve Zpravodaji zahrádkáře, ale i širší veřejnost o zahrádkářské tematice v průběhu celého roku.

Další zprávy i aktuality se zájemci dozvěděli na internetových stránkách spolku „Květy Újezda“ velmi navštěvovaných o které pečuje přítel Šebík, ve vývěsních skříňkách a na stránkách Zpravodaje.

Svaz postižených civilizačními chorobami

Činnost organizace vychází ze základního poslání SPCCH, to je vyhledávání a péče o zdravotně postižené spoluobčany a jejich zapojování do běžného života.

SPCCH je největší újezdskou organizací. K 31. 12. 2023 měli 280 členů. Těší je smysl práce a mají radost, že všechno co pro členy dělají, je dobře přijímáno.

OV a výbor ZO SPCCH v Újezdě nad Lesy pracoval v roce 2023 v tomto složení: R.Řezáčová-předsedkyně OV a ZO, M. Tomaidesová-místopředsedkyně, kronikářka, divadelní představení, M.Vodičková-hospodářka OV a ZO, Ing. M. Branžovská-vycházky a výlety, m. Sobolová-matrika, A.Kochová-členka výboru, B. Nosková-předsedkyně revizní komise, M. Rýdl, člen výboru.

Revizní komise pro oba výbory-B. Nosková, V. Massaová a M. Havránková.

Práce úsekových důvěrníků je rozdělena mezi 15 členek a jsou jimi: paní Srbecká, Broučková, Vašková, Tomaidesová, Kollingerová, Podlipná, Havránková, Kochová, Pavlíčková, Vodičková, Roubalová, Starčevičová, Řezáčová, Mandová a Jelínková.

Výbor se schází každé první pondělí v měsíci a v roce 2023 připravil tyto akce:

Besedy-Březan-Nejen o zázracích přírody s Vladimírem Kořenem

Duben-Jak šťastně zahradničit-Pavel Chlouba

Květen-Bájný Vyšehrad

Září-Ukázka kroužkování ptáků

Besedy se uskutečnily ve spolupráci se spolkem „Újezd nad Lesy-krajina pro život.“

Vycházky: Únor-Muzeum literatury a Petchkova vila
Březen-Vycházka Karlínem
Duben-Hlubočepy a prohlídka skalničkové zahrady
Květen-Slovanský ostrov, Palác Žofín
Říjen-Příběhy klánovických vil a jejich obyvatel
Listopad-Letohrádek Portheimka
Prosinec-Vánoční Prahou do Anežského kláštera

Vycházky organizovala paní Branžovská a celkem se zúčastnilo 211 zájemců.

Výlety: Říjen-Kladruhy n/L, Karlova Koruna, Březnice, Čapkova Strž.

Divadla – koncerty a jiné akce:

Únor-Emauzský klášter-- Tři tenoři
Květen – divadlo ABC – Na zlatém jezeře
Září – Emauzský klášter-Beatles ve fraku
Listopad – Emauzský klášter – blue cimbál
Stavovské divadlo – Nebezpečné známosti
Prosinec – Vánoční posezení pro seniory s Jolanou Voldanovou

Dále výbor organizoval: duben-- -14.4–19.4.-ozdravný pobyt Sezimovo Ústí
květen-21. 5.-27.5.- rekondicepro kardiaky Broumov
srpen-19.8-26.8.- ozdravný pobyt Vrbno pod Pradědem
září— 23.-30.9.-rekondice Albrechtice nad Vltavou

Paní Řezáčová se celý rok starala o vývěsní skříňku organizace a pravidelně seznamovala členy i veřejnost s akcemi organizace prostřednictvím Zpravodaje.

Tak jako každoročně probíhalo pravidelné rehabilitační cvičení s prvky jógy v obou tělocvičnách ZŠ, o které je stále velký zájem. Cvičení probíhalo 2x týdně v pondělí a ve středu. Celkem se uskutečnilo 34 cvičení, která vedly p. Řezáčová, Krátká a Najmanová. Průměrně bylo přihlášeno 20 členů. Pro méně zdatné cvičence se osvědčilo cvičení na židlích v prostorách Levelu, která vedla p. Krátká a 34 cvičení se účastnilo 25 seniorů.

V prvním pololetí probíhalo plavání a cvičení v bazénu Wellnes Kossuth celkem 10x za účasti 32 členů a ve druhém pololetí se pouze 10x cvičilo a zúčastnilo se 24 členů. Pro velký finanční nárůst nájemného o více než 200 % se zrušilo plavání. Cvičení vedla R. Řezáčová. Činnost spolku je podpořena členskými příspěvky a grantovou podporou ze strany ÚMČ Praha 21.

Klub aktivních seniorů

KAS měl v letošním roce 110 členů. Výbor vede paní MUDr. Zuzana Dastychová, místopředsedkyní je paní Irena Krajzingerová a členy výboru jsou Alena Machová, Josef Vodička a Robert Sobol. Výbor uspořádal pro členy řadu akcí, především to byly výlety po naší vlasti.

14. ledna navštívili v Divadle pod Palmovkou představení Žitkovské bohyně. Ještě v lednu zorganizovali procházku Prahou, od Karlova mostu po Staroměstské náměstí a bájný Vyšehrad.

Na únorové členské schůzi zhodnotili práci, zvolili výbor pro další pětileté období a představili program na rok 2023.

Březnová vycházka se konala v Břevnově. Navštívili slavný klášter benediktinů. Měli štěstí na vynikajícího průvodce.

První autobusový výlet je zavedl do Plasů, kde navštívili cisterciátský klášter, který je Národní kulturní památkou. Potom odjeli do Manětína, kde navštívili zámek, který od 17. století až do roku 1945 vlastnil rod Lažanských.

Cílem dalšího poznávání byl 25.5 výlet do obce Dobřív, kde je unikátní technická památka, a to vodní hamr, jediný ve střední Evropě. Cesta pokračovala do Rokycan a poté do Hořovic, kde navštívili zámek a poslední zastávka byla v Neumětelích, kde se zastavili u památníku bájného Horymírova Šemíka.

V červnu vyjeli do plzeňského kraje, kde navštívili zříceninu hradu Radyně a Lovecký zámek Kozel.

7. září to byla vycházka do honosného zámku v Troji, kde obdivovali malířskou výzdobu i celý interiér. 16. září si za cíl výletu zvolili zámek Hluboká, nejkrásnější obytné panské sídlo v Čechách. Účastníky přišel pozdravit starosta Hluboké, bývalý občan našeho Újezda. Na zpáteční cestě se zastavili v jihočeském Chýnově, kde se narodil sochař, grafik a řezbář František Bílek.

Za Kelty i do muzea se vypravili v říjnu. Cílem byl zámek Nižbor, kde zhlédli expozici o životě Keltů a zajímavý film o objevování keltských osad.

Cílem listopadového výletu byly Roztoky u Prahy. Navštívili půvabný zámek s expozicí, kdy zámek vlastnili Lichtenštejnové. Poté přešli do objektu Archevita, kde je umístěna interaktivní expozice o vývoji lidské společnosti.

Posledním zastavením v tomto roce byl královský adventní trh na hradě Křivoklát 16. prosince. Cestou domů se zastavili na zámku v Lánech, kde položili věnec na hrob T.G.M a jeho rodiny.

23. skautské středisko "Douglaska"

Junák-Svaz skautů a skautek, má v České republice přes 50 000 členů a je největší výchovnou organizací mladých lidí v ČR.

Skautské středisko "Douglaska" působí v Újezdě nad Lesy již 33 let. Je součástí celorepublikové organizace Junák. Skauting je pro většinu členů celoživotní náplní a vidíme to i u nás v Újezdě nad Lesy. Za posledních deset let se členská základna více než zdvojnásobila. **V současné době působí ve středisku 158 členů.** Od začátku školního roku 2023/24 došlo k reorganizaci oddílů ve středisku. Všechny oddíly jsou nyní smíšené a dělí se podle výchovných kategorií (tj. podle věku členů) takto:

21 oddíl vlčat a světlušek Čihadla, pro nejmladší členy, družiny Dvounažky, Vrcholíky, Šišky a Kaštany, je vedoucí Anna Sedláčková. **22.oddíl skautů a skautek Vi-drholec** 4 družiny. Hlavní vedoucí je Martin Prošek. **28. kmen roverů a rangers Skara** pro mládež, je vedoucí Barbora Radová., **1. klub dospělých a old skautů Smolík**.

V září 2023 byl uspořádán řádný střediskový sněm, na kterém byl zvolen vedoucím střediska Jakub Mádr-Lolek a jeho zástupcem Martin Dvořák – Tarantule.

Hospodářem organizace je Tomáš Urban. V průběhu celého roku se konala akce s námětem odbojové činnosti za 2. světové války, nazvaná **V boj, pro členy roverského věku**, uspořádaná ve spolupráci se středisky Čakovice a Barrandov, za finanční podpory Ministerstva obrany ČR. Podívali se na střelnici, vyzkoušeli focení krabičkou od sirek a vyvolávání filmů, včetně airsoftové bitvy a nechyběla ani špiónážní činnost.

V červenci proběhly na tradičním tábořišti v Přestanicích na Šumavě tři na sebe navazující tábory. Survivor pro rovery a rangers, 2 týdny-účast 21 RŠR.Asterix a Obelix pro vlčata a světlušky 1 týden, účast 15 dětí a 6 RŠR a piráti pro skauty a skautky, 39 dětí a 3RŠR.2.týdny.

Mimo družinových schůzek každý týden a letních táborů, pořádají oddíly, nebo jejich družiny i různé víkendové akce. V roce 2023 to byly například: Zimní přechod Brd 21.ledna, Zimní vandr Doksy 25.a 26. února, 10.-12. března výprava Bělá pod Bezdězem, 25. března střediskový ples, 14. – 16. dubna výprava Žartec, 13-14 května okresní kolo Svojsíkova závodu Xaverovský háj, zelená družina spolu s Andromedou 1. a 7. místo. Krajské kolo Miletín, část družin zelená a Andromeda 3.-4. červen 2.místo.

Vodácká výprava na Berounku 15.-17. září. Střediskový zahajovací oheň 19. září. Mosty přes Jarugu 22.- 24. září. Přechod Velké Fatry 27. září-1. října. Výlet s rodiči na rozhlednu Doubravka 8. října. Výjezdní středisková rada 3.-5. listopadu. Vánoční výprava Chrast 1.- 3. prosince. Dtto Chotěboř 8.-10. prosince. Betlémské světlo, roznáška 23. prosince.

Spolek OKO

Spolek OKO je dobrovolná, nepolitická a nezisková organizace. V tomto roce pracovali ve vedení spolku Petr Duchek, Jiří Lameš, Jan Jacek, Tomáš Černoušek, Kamil Popule a Karina Kaledinová.

Dne 18. ledna se konala přednáška „Žraločí příběh“ potápěčky Daniely Kotekové o interakci člověka a žraloka. 31 ledna to byla přednáška generála Andora Šándora na téma „Jiný než mainstreamový názor“. V únoru shlédli účastníci film Jeseníky, království horské divočiny. 1. března debata „Na slovíčko s neurologem“ MUDr Mgr. R.Šikýřem. Divadlo „Sůl nad zlato“ 12. 3. velká pohádka, ve spolupráci s ochotníky ze sousedství. 30. března Megakonzert-Beatles revival a Karel Kahovec. 1. 4.se spolek zúčastnil brigády v lese v rámci akce „Uklidme Újezd“ s opékáním buřtů. Přednáška s besedou Na slovíčko s mistrem Evropy Ivo Viktorem 20.4. Přednáška s besedou „Na slovíčko“ dne 26.dubna s psychiatrem Radkin Honzákem.

Sbor dobrovolných hasičů

Starostou jednotky, která má letos 39 řádných členů je pan Lukáš Sady. V jednotce je 27 mužů, 10 žen a 2 mladí hasiči. Novým velitelem jednotky našich dobrovolných hasičů se stal Miroslav Jasiowka. Jednatelem je Jan Tůma.

Místní jednotka SDH se schází každou sobotu a hlavní náplní práce, je údržba hasičské techniky a vybavení. Členové jednotky jsou držiteli platných oprávnění o způsobilosti vykonávat příslušné funkce v jednotce a účastní se každoročního školení. Činnost hasičského sboru nespočívá pouze v hašení případných požárů, ale i v celé řadě technických zásahů.

Naše jednotka je od roku 2021 zařazena do kategorie požární ochrany JPOIII a rozšířili tak svoji působnost z místní na územní. Výjezdová jednotka má v předepsaných časech pohotovost a členové musí být k zastížení na telefonu. Případný poplach jim včetně základních údajů zašle počítač z ústředí formou telefonátu. Medaili za věrnost sboru dostali letos Jan Tůma, Miroslav Jasiowka, Martin Hošek, Lukáš Sady, Daniel Míšek, Květa Sadyová, a Jana Koubová.

Uvádím přehled letošních zásahů. **4. leden** kácení poškozeného stromu, žádost MČ. **22. leden** požár nízké budovy ve Slavětínské ul. Klánovice. **2. únor** odstranění prasklého a nakloněného stromu v Žárovické ulici. **25. březen** technická pomoc při čerpání vody v MŠ Žárovická. **2. duben** vyhlášen poplach, technická pomoc nakloněný strom přes cestu, ul. Zájezdská. **23. duben** poplach požár os. auta, dopravní nehoda na Starokolínské ulici. **29. duben** technická pomoc proti bodavému hmyzu v Soběšínské ul. **9. květen** požár polního porostu Praha-Dubeč. **25. květen**-únik nebezpečných látek v ulici Na Božkovně. **27. květen** Praha – Klánovice, požár lesního porostu. **14. červen** bodavý hmyz v Lomecké ulici. **19. červen**, požár odpadu ve Starokolínské ulici. **14. červenec**, únik nebezpečných látek na Miletickou ulici. **Srpen** likvidace odpadu Klánovice, Zájezdská ulice. **Říjen** – nebezpečný hmyz ulice Čekanovská, strom hrozící pádem na chodník v Čentické ulici. **25. listopad**, požár nízké budovy ulice Velebného. **Prosinec 21.** odstranění stromu v ul. Novosibřinská. **22.12.** odstranění stromu z vozovky Praha-Uhřetěves.

Muzejní rada Újezského muzea ve spolupráci s SDH Újezd nad Lesy, Koloděje a Klánovice uspořádala k Mezinárodnímu dni hasičů v den svátku jejich patrona sv. Floriána **4. května 2023** výstavu výtvarných prací dětí klánovických a újezských mateřských a základních škol a kolektivu mladých hasičů.

V rámci Dne dětí dne 24. 6. 2023 uspořádal náš hasičský sbor ve spolupráci s SDH Úvaly, Klánovice, Koloděje, HZS HS – 5 Strašnice, HS Správa železnic, DEN Děti s hasiči, plný zábavy, ukázek, soutěží a atrakcí pro děti, ukázek zásahu, skákacího hradu, techniky a závěrem pěnové show.

Den otevřených dveří v hasičské zbrojnici se uskutečnil v sobotu 16. září od 12.00 do 17.00 hod. s prohlídkou hasičských aut, výstroje, výzbroje hasičů a prostor hasičské zbrojnice.

Závěr roku ukončili Rozsvícením vánočního stromu před základní školou. Zde mohli návštěvníci ochutnat svačák a perníčky připravené ženami hasičů.

Český rybářský svaz

Újezdská organizace Českého svazu,

Předsedou je pan Jan Franc, jednatelem pan Aleš Hrubý a hospodářem Jaroslav Pospíšil. Mezi prvními organizacemi používají elektronickou evidenci členské základny včetně výdeje povolenek. V organizaci je registrováno 423 dospělých, 82 dětí a mládeže. Pro tyto členy vydávají oprávnění k provádění sportovního rybolovu.

Výborové schůze se konaly každé druhé pondělí v měsíci. Prodej povolenek a členských známek probíhal každé pondělí. V květnu proběhlo pravidelné školení výboru v rekreačním areálu Jistec. Pravidelné rybářské závody pro děti a dospělé se konaly na jaře i na podzim.

Třetí dubnovou sobotu proběhly na Blatovském rybníce závody dětí v lovu ryb.

Po delší době si všichni mohli užít krásného počasí. Vítězkou se stala Lucinka Šupová se třemi ulovenými kapry v celkové délce 134 cm. Všechny děti pak při vyhlášení získaly věcné ceny. Poděkování patřilo všem sponzorům a MČ Praha 21, za podporu závodů. Petrův zdar! V sobotu 14. 10. dopoledne se konal tradiční výlov rybníka s prodejem ryb. Další dětské rybářské závody na blatovském rybníku se konaly 21.10. Zúčastnilo se cca 40 dětí. Mezi registrovanými rybáři nejvíce nachytal a pohár získal Martin Polák, mezi neregistrovanými zvítězila opět Lucinka Šupová, která si odnesla i cenu za největší ulovenou rybu. Všichni nakonec nějakou věcnou cenu dostali a díky MO Újezd nad Lesy si každý mohl odnést i rybu.

Po dovolené se výbor sešel v září. Hospodář Pospíšil zajistil uspořádání brigády pro úklid prostor klubovny rybochovného zařízení. Projednala se také příprava na výlov chovného rybníka. Bylo zajištěno vypůjčení hydrantu s měřidlem pro napuštění vody do komorového bazénu a kádí na hrázi. V říjnu bylo provedeno vyúčtování za povolenky, známky a brigády. V prosinci převzali členské známky a povolenky pro rok 2024. Bylo provedeno vyúčtování jízd a vyfakturováno ÚS Praha.

Při výlovu Újezdského chovného rybníka druhou říjnovou sobotu bylo vyloveno 2300 kg kaprů, 1056 kg amurů, 100 kg línů a 120 kg štik a drobná bílá ryba. Z pohledu celkového množství ulovených ryb, lze i letošní rok hodnotit jako úspěšný. Výlov byla fajn podívaná, ale i tvrdá práce. Celkem vyloveno 3576 kg ryb. Čistá hektarová produkce činila 2439 kg/ha.

V září se rybáři zúčastnili Dnů zdraví, kde si děti mohly vyzkoušet rybolovnou techniku i zábavné hry.

Spolek (dříve Občanské sdružení) Újezdský STROM

je dobrovolná nezisková nevládní organizace, která vznikla z iniciativy občanů Újezdu nad Lesy v roce 2005, jako občanské sdružení. Dnes je to **Spolek pro Trvalý Rozvoj a Okrašlování Městské části Praha 21, tedy STROM. Letos slaví 18. výročí činnosti.**

V čele spolku je tříčlenný výbor a předsedou je Ing. Michael Hartman. První místopředsedkyní je MUDr. Zita Kazdová a druhou místopředsedkyní je paní Lucie Růžičková.

Spolek dlouhodobě spolupracuje s Lesy ČR i Lesy Hl. m. Prahy, ostatními nezi-skovými organizacemi i úřady a hájí veřejný zájem na kvalitním a zdravém pro-středí.

Těžištěm činnosti je občanské sdružování a dobrovolnictví osob, majících společný zájem na ochraně životního prostředí a jeho spoluvytváření, okrašlování a hledání cest vedoucích k trvale udržitelnému způsobu života jak na místní úrovni, tak v návaznosti na vazby regionální a nadregionální.

V lednu zajistili a zafinancovali provoz stránek archeologické lokality Hol v Klánovic-kém lese.

V únoru vydal spolek tiskovou zprávu k 10. výročí záchrany Klánovického lesa. Refe-rendum a změna územního plánu odvrátily kácení jádra rezervace v západní části lesa. Letos došlo dále k odkoupení nemovitosti developera hlavním městem. Celý rok byl zasvěcený přípravě 105. výročí návštěvy T.G.Masaryka v den oslavy 1. výročí vzniku republiky a zasazení Lípy svobody. „Újezdským zvoněním“ si v srpnu s naší MČ připomněli 120 let od založení nejstaršího újezdského spolku. Součástí byla slav-nostní rekonstrukce poledního zvonění na újezdské zvoničce. V říjnu si s firemními dobrovolníky a. s. Lesy ČR a za podpory Lesů hl. města Prahy vysadili 250 kusů me-lioračních stromů v exponované lokalitě Klánovického lesa.

<https://sites.google.com/a/ujezdskystrom.info/strom/>

Újezd nad Lesy: krajina pro život z. s.

Spolek působí v naší obci již čtvrtým rokem. Má tříčlenný výbor a předsedou je Ing. Vladimír Klepetko. Dalšími členy výboru jsou Ing. Jitka Carbolová a Ing. Marcel Marek. Sídlí na adrese: Sulovická 217. Hlavním účelem spolku je ochrana přírody a krajiny a ochrana veřejných zájmů v Újezdě nad Lesy a jeho širším okolí.

Besedy se zajímavými osobnostmi. V průběhu roku uskutečnili několik besed se zajímavými osobnostmi.

9.března – O zázracích nejen přírody s moderátorem a propagátorem vědy Vl. Koře-nem.

13. dubna – Jak šťastně zahradničit s Pavlem Chloubou (známý z Českého rozhlasu a TV – Polopatě a Kouzelné bylinky)

11.května – Bájný Vyšehrad, aneb jak to bylo doopravdy? Ředitel Národní kulturní památky Vyšehrad architekt Petr Kučera.

7.září – Ukázka kroužkování ptáků s ornitologem Janem Grünwaldem

12.října-Příběhy klánovických vil a jejich obyvatel s Jindřichem Lukášem, autorem knih o Klánovicích a několika dílů pořadu Čs. televize, Z metropole.

Akce spolupořádal Svaz postižených civilizačními chorobami, finančně se podílela MČ Praha 21. Jednotlivých akcí se účastnilo cca 40-80 osob, celkem tedy cca 250 osob.

Komunitní spolek ÚJEZD.KOM, zas.

Je to komunitní spolek, který vznikl na přelomu let 2018 a 2019, hlavně za účelem podpory a rozvoje sousedského života v Újezdě nad Lesy, obnovení místních tradic,

realizace sportovních a volnočasových aktivit. Zakládaly ho čtyři ženy a předsedkyní spolku je Ing. Hana Mertová. Spolupracujícím fotografem a grafikem je Pavel Dufek.

Sousedská beseda o EU. Začátkem února se uskutečnila beseda s Markem Havrdou, který byl újezdským zastupitelem a nyní působí jako náměstek ministra pro evropské záležitosti. Besedu zaštilil spolek ÚJEZD.KOM. Marek v úvodu představil instituce EU a vysvětlil jejich pravomoci. Po jeho vystoupení se rozproutila živá debata.

V sobotu 27. května uspořádali Sousedský den. Tentokrát se inspirovali 1.ročníkem a rozhodli se nic neprodávat a vyzvali sousedy, aby každý přispěl něčím k jídlu či pití. Kromě tradiční soutěže o nejlepší sousedský koláč se tak sešla řada dobrot.

V sobotu 16. září se odehrál 3. ročník sousedské akce „Zažít Újezd Jinak“. Hodili Jsme do gala část ulice Sudějovická. Modrý koberec a květinová výsadba vítala všechny příchozí. Skvělou atmosféru podtrhla živá hudba v podání Blues Klan 22 z Klánovic. Vrcholem odpoledne byla tombola, na kterou se stály fronty.

Spolek ukončil k 31.12.2023 pronájem pozemku „Komunitní plácek Bartoloměj“ a ve zprávě pro rok 2024 neplánuje žádnou spolkovou činnost.

KALENDÁRIUM

Historické kalendárium s koncovkou 3

Na tomto místě, věnuji několik řádků zajímavým výročím, nebo událostem, které se odehrály v Újezdě, nebo blízkém okolí a jejich společným jmenovatelem v letošním roce (2023) bude trojka na konci letopočtu.

1373 - 650 let – v tomto roce byl přesazen plebán újezdského kostela Petr do Záp a plebán zápský, Bohunek do Újezdu

1383 - 640 let - tehdejší majitel Újezdu Martin Rotlev, přenechal rozlehlý palác v Praze na nároží Ovocného trhu a Železné ulice, králi Václavu IV., který ho předal univerzitě, založené jeho otcem Karlem IV. Palác se stal základem dnešního Karolina.

1393 - 630 let – kněz Albert z Teplé změnil své beneficium v kostele sv. Havla na Starém městě Pražském s újezdským farářem Přibyslavem, se svolením gubernátora Zderazského kláštera, biskupa Jana Lupičského

1543 - 480 let – český král Ferdinand I. Habsburský, zastavuje Újezd sekretáři České komory Floriánu Gryspekovi z Gryspachu

1563 - 460 let – Rousové z Vražkova, staročeská vladycká rodina, získává Koloděje i s připojeným Újezdem

1623 - 400 let - 21. ledna, kupuje Karel z Lichtenštejna od Albrechta z Valdštejna, panství Kostelec nad Černými lesy, Škvorec a Uhříněves, včetně našeho Újezda

1783 - 240 let – do pustého Újezda, kde zůstal pouze kostel a fara, dal Alois I. Josef z Lichtenštejna postavit 10 dřevěných domků, do kterých přivedl 10 německých rodin. V tomto roce, byla také přestavěna fara

1813 - 210 let – štědrostí osadníků a kostelní pokladny, byly do kostela Povýšení sv. Kříže v Kolodějích, pořízeny varhany, vyrobené pražským varhanářem Františkem Kolben

1823 - 200 let - po císařské silnici, začínají jezdit Újezdem, první poštovní rychlíky

1843 - 180 let - při stavbě železnice, jsou v lese Vidrholci, zrušeny rybníky Slavětínský, Holský a Žák

1873 - 150 let - historik V. V. Tomek, prozkoumal zříceniny vsi Žáku ve Vidrholci, a popsal je v II. Díle „Paměť“, str. 260

1883 - 140 let - otevřena nová železniční zastávka ve Vidrholci, na poloviční cestě mezi Běchovicemi a Úvaly (dnešní zastávka Klánovice)

1903 - 120 let - jako nejstarší újezdský spolek, byl 9. srpna založen Okrašlovací spolek. Do vínku, si dal péči o zvelebování a okrašlování obce

1913 - 110 let - konaly se volby do místního zastupitelstva Újezda a starostou, byl zvolen Josef Paroubek

1923 - 100 let - Státní pozemkový fond, přidělil obci pruh lesních pozemků podél státní silnice pro stavbu rodinných domků. Příděl, byl proveden losováním, místním zájemcům, cena 35 haléřů za 1 m²

1933 - 90 let - újezdský občan, pan Dr. Bedřich Jenšovský se stal ředitelem Archivu země české. Dne 13. června je zvolena první Místní školní rada a je schválen první školní rozpočet pro rok 1934

1943 - 80 let - z nařízení německých úřadů, je zřízena zvláštní instituce Civilní protiletectká ochrana (CPO), kontrolující protiletectká opatření v každém domě

1953 - 70 let - je zrušena Místní rada osvětová a její funkci přebírá Osvětová beseda. Nová Sibřina, je spolu s Újezdem nad lesy sloučena v jednu katastrální obec. Pod názvem Družina mládeže, je na naší škole zřízena dnešní školní družina. Nařízením vlády, je sloučena národní a střední škola do osmileté střední školy (osmiletka). Staví se železniční podchod na zastávce a silniční nadjezd nad tratí

1963 - 60 let - do střediska nastupuje stálá dětská lékařka, paní MUDr. Vlasta Václavíková. Je postavena nová budova klánovické železniční zastávky

1973 - 50 let - fotbalový klub S. K. Újezd nad Lesy, postupuje do přeboru Prahy

2003 - 20 let - je dokončena přístavba k původní školní budově, včetně divadelního sálu

2023 – 10 let - 31.5.2013 ve věku 90 let zemřela paní PhDr. Jaroslava Jirásková, osobnost, která škole dala mnoho. Vychovala stovky žáků, kteří vzpomínají na její hodiny literatury a dějepisu. Odešla „Čestná občanka Újezdu nad Lesy, která se i v pozdním věku zajímala o školní výuku a výchovu mladé generace. Čest její památce!

Paní Kateřina Pohlová zpracovala velmi zajímavou práci o našem občanovi panu Dr. Bedřichovi Jenšovském, který nejen že byl zakladatelem Sokola v Újezdě nad Lesy, ale byl také činovníkem v jiných spolcích. Myslím, že touto prací si můžeme i po letech připomenout mimořádného spoluobčana, který tragicky zahynul. Proto jsem se rozhodla tuto práci zařadit.

Marie Tomaidesová, kronikářka obce.

SOKOLSKÝ ŽIVOT VZDĚLAVATELE BEDŘICHA JENŠOVSKÉHO

KATEŘINA POHLOVÁ

„Bratr dr. Bedřich Jenšovský, člen vzdělávacího předsednictva ČOS a vzdělavatel Sokolské župy středočeské – Jana Podlipného dožil se 24. září t. r. padesáti let. Používáme této příležitosti k tomu, abychom především vděčně uznali jeho vytrvalou, mnohaletou sokolskou práci vzdělávací. Ředitel archivu země české, organizátor bývalého Československého ústavu historického v Římě, pracovník vědecký, jehož odborné práce stejně jako velké dílo, na němž se svou chotí pracoval v posledních letech (doplnění Kosinových Dějin světa), vyžadují nadměrného času, nachází přece čas a vroucí zájem pro práci sokolskou.

Už to samo dokazuje, jak vysoko si váží této práce; a kdo vidí jeho práci zblízka, ví, co jí přináší ze svých velkých vědomostí a zkušeností, ze svého rozhledu i ze své vyrovnané, klidné, rozvážné povahy. Máme velmi málo takových pracovníků z vědeckého světa – a s tím větším uznáním vzpomínáme padesátin bratra dr. Jenšovského, jemuž přejeme do další práce úřední, vědecké i sokolské mnoho zdraví a sil.“¹

Je až s podivem, že Bedřich Jenšovský se při svém zaměstnání a badatelském zaujetí dokázal ještě naplno věnovat sokolské činnosti, která nejenže byla náročná, ale mnohdy i nevděčná. Zařadil se tak vedle mnoha více či méně známých osobností, které v 20. a 30. letech zasvětily svůj volný čas sokolské práci, což se jim stejně jako Jenšovskému stalo nakonec osudným. V Sokole se zapojil do práce na všech třech jeho úrovních – tedy v jednotě, na župě a v ústředí Československé obce sokolské, konkrétně ve Vzdělávacím sboru (dnes Vzdělávatelský odbor ČOS).

„Sokolování“ Bedřicha Jenšovského je nejlépe dohledatelné v sokolských periodikách, články a informace v nich byly za první republiky velice podrobné. V tomto případě se jedná především o časopisy Vzlet (časopis Župy středočeské – Jana Podlipného), Sokolský vzdělavatel (časopis Vzdělávacího sboru), z něhož pochází i úvodní přání k padesátinám, a Sokolský věstník (časopis ČOS). Když se informace doplní o archivní materiály, dá se získat celkem obsáhlý příběh Jenšovského působení v Sokole. Bohužel písemnosti k činnosti jednoty v Újezdě nad Lesy se dochovaly jen torzovitě a fond župy ještě není zpracovaný a zpřístupněný.

Tělocvičné jednoty Sokol Sibřina a Újezd nad Lesy

Ačkoli je Bedřich Jenšovský spjat hlavně se Sokolem v Újezdě nad Lesy, byl před založením jednoty jako vzdělavatel v sibřinském Sokole, a to ještě roku 1927. Dokonce se téhož roku stal vzdělavatelem nově vytvořeného 4. obvodu III. vzdělávacího okrsku župy, do

¹Sokolský vzdělavatel, příloha Sokolského věstníku 8 (dále Sokolský vzdělavatel) 1939, s. 139–140.

něhož patřily jednoty Dobročovice, Sibřina a Úvaly. Újezd a Běchovice spadaly pod 2. obvod. Že se ve stejné době angažoval v obou jednotách, nebylo neobvyklé.²

Dějiny Sokola v Újezdě nad Lesy začínají v roce 1926, kdy vznikl na základě žádostí místních občanů, kteří buď v sousedních obcích v Sokole působili, nebo by ho rádi měli „doma“. Samotný impulz k zřízení vyšel ze schůze místní osvětové komise a okrašlovacího spolku.

Několik funkcionářů těchto dvou organizací se ujalo přípravných prací. Jednota nevznikla hned samostatně, ale jako pobočka Sokola v Běchovicích, jejíž starosta br. Holub promluvil i na prvním újezdeckém setkání konaném 29. července 1926, tentýž večer proběhlo už i cvičení prostných. Ustavující schůze pobočky se konala 11. září 1926 a o prvních činovnících rozhodlo 38 přítomných členů. Správu pobočky vedl nově zvolený předseda br. Josef Roháček.

Mezi dalšími zvolenými bychom jméno Bedřicha Jenišovského hledali marně, zato byl za vzdělavatele vybrán jeho bratr Jaroslav. Je ale pravděpodobné, že se Bedřich sám volby správy pobočky účastnil. Hned v říjnu byla uspořádána první náborová akademie, na níž nový vzdělavatel přednášel o plukovníku Švecovi. V lednu následujícího roku byl ustanoven celý vzdělávací sbor pobočky.

Vzhledem k dostatečnému počtu členstva, různorodé a aktivní činnosti či nově zakoupenému náčiní se pobočka brzy rozhodla, že je načase osamostatnit se. Dne 17. září 1927 proběhla valná hromada a v Újezdě nad Lesy tak vznikla první sokolská tělocvičná jednota.³ V roce 1932 se starostování vzdal ze zdravotních důvodů br. Kožíšek. Za účasti 30 členů proběhla 22. června mimořádná valná hromada, kde byl dosavadní náměstek starosty Bedřich Jenišovský zvolen starostou, novým náměstkem pak zvolen vzdělavatel br. Šuma. „Volbou br. dr. Jenšovského starostou jednoty život v ní se dojistá vzpruží, neboť všichni si br. starosty váží a mají ho rádi.“⁴

Členové cvičili nejdříve v chátrajícím lesním pavilonu, poté v hostinci br. Bergmana a v roce 1937 se stěhovali do hostince, kde pro ně provozovatel br. Mráz zbudoval nový prostorný sál. V té době také jednali s obcí o přidělení pozemků pro stavbu sokolovny.⁵

T. J. Sokol Újezd nad Lesy patřila pod III. okrsek Středočeské župy – Jana Podlipného. Za místní jednotu vystupoval starosta na veřejných akcích, například 1. května 1934 promluvil na slavnostech kladení základního kamene budovy školy.⁶

Brzy po vzniku jednoty se Bedřich Jenšovský rozhodl kandidovat na činovníký post župního vzdělavatele.

² Vzlet, věstník Sokolské župy středočeské I (dále Vzlet) 1927, s. 30; Vzlet 4, 1927, s. 155.

³ Archiv hlavního města Prahy (AHMP), fond Sokol Běchovice (1919–1976), kart. 1. Ročenka sokolských činovníků 1927–1928. Praha 1927. V roce 1926 měla župa 63 jednot a 5 poboček v šesti okrscích.

⁴ Vzlet 5–7, 1932, s. 164.

⁵ Vzlet 4, 1937, s. 98.

⁶ AHMP, fond Úřad městské části Praha 21, Praha 9 – Újezd nad Lesy (ÚMČ Pha 21), Pamětní kronika obce Újezda nad Lesy (1921–1957), digitalizát, s. 22.

O vzdělavatelské činnosti

Pro porozumění činnosti bratra Jenšovského v Sokole bych krátce nastínila, co je vzdělavatelská práce v Sokole. Dnes Sjezd České obce sokolské volí starostu, místostarosty, jednatele a další členy předsednictva. Čtyři činovníci se do předsednictva dostávají na základě jiné volby. Náčelníka a náčelnici volí župní náčelníci a náčelnice, předsedu odboru taktéž župní sportovní vedoucí a vzdělavatel je volen na sjezdu župních vzdělavatelů. Až na předsedu odboru sportu je náčelník, náčelnice a vzdělavatel historicky daná činovnícká funkce, ta poslední jmenovaná je z nich nejmladší.

O systematickou osvětu sokolů se však zasazoval už i Miroslav Tyrš. V šíření sokolské myšlenky, která sice vychází od Tyrše, ale vlivem doby a jeho následovníků se vyvíjela, pak pokračovali další členové. Přelomová byla svatováclavská rezoluce přijatá na valném sjezdu ČOS v roce 1895, kde byla deklarována snaha „o mravní povznesení jednotlivců“. Na základě toho se vzdělávací (dnešní terminologií vzdělavatelská) činnost stala oficiální náplní ČOS. Nejdříve vznikl nový odbor pod ústředím, na konci 19. století začaly vznikat vzdělávací sbory na župách a jednotách. Na VI. valném sjezdu ČOS v roce 1920 se výrazně přepsaly stanovy, což změnilo i postavení vzdělávacích sborů.

Zásadní změnou bylo, že v čele činnosti nově stanul vzdělavatel ČOS, který je od té doby na stejné úrovni jako náčelník a náčelnice. Tím prvním byl zvolen Jan Hiller.⁷ Vzdělavatelská práce není jen o předávání si sokolských idejí, ale sokolstvo si kladlo za cíl vychovávat celou společnost mimo jiné po stránce mravní, osvětové, národní a demokratické. A myslím si, že Bedřich Jenšovský pracoval v Sokole i proto, že zde mohl uplatnit své široké znalosti, historický nadhled a předávat je dál.

Samotný vztah mezi sokolstvem a veřejností jako takový byl tématem, nad nímž Jenšovský přemýšlel a jemuž se věnoval. Svědčí o tom např. proslov „Sokol a veřejnost“ či účast v komisi sledující vliv Sokola na tisk a jak se o Sokole v tisku píše.⁸ Toto poslání vzdělavatelů připomínal během celého svého působení skrze proslovy na zasedáních a u zpráv ze vzdělávací činnosti, které Jenšovský předkládal.

„Pokládám za přední povinnost sokolského vzdělavatele, aby právě dnes, a dnes více nežli jindy, připomněl tuto výstrahu, neboť, je-li sokolstvo – a o tom nikdo z nás nepochybuje – především povoláno, aby sjednocovalo národ a zachovávalo jej při svěžesti tělesné i při vysokých hodnotách mravních, jsou to především vzdělavatelé, jimž přísluší, aby sledovali vývoj a postavení myšlenky sokolské v dnešním politickém stavu a v dnešních proudech myšlenkových, aby upozorňovali na hrozící nebezpečí, ale aby také dovedli zapojiti nezranitelnou sokolskou myšlenku do těch proudů dneška, které jí jsou zdravý a které ona může oplodniti, neboť: kde stanutí, tam smrt.“⁹

⁷ Kol. autorů: My vzdělavatelé. 100 let od zvolení Jana Hillera prvním vzdělavatelem ČOS. In: Vzdělavatelské listy 1, 2021.

⁸Vzlet 10, 1937, s. 188.

⁹ Jenšovský, Bedřich: Vzdělávací činnost. In: Vzlet 3, 1937, s. 54.

Práce v župě

O lepší komunikaci napříč Sokolem a vznik větších celků, do kterých by spadalo více jednot, se snažil za svého života už i Miroslav Tyrš. Nejdříve vznikly tzv. skupiny nazvané po větších jednotách, brzy se ale pojmenování změnilo na župy. První úředně schválená vznikla v roce 1884 a za název si zvolila Sokolská župa Tyršova na středním Labi, na počest právě zesnulého zakladatele Sokola. Jednalo se o oblast Kolínska. Postupně vznikaly i další župy, mezi nimi taktéž v roce 1884 Středočeská, z níž se později oddělily další župy. V roce 1925 župní předsednictvo schválilo pojmenování po prvním starostovi České obce sokolské (vzniklé roku 1889) Janu Podlipném.¹⁰

V dubnu 1928 byl župním vzdělavatelem zvolen Bedřich Jenšovský, který tak nahradil Františka Pobudu, učitele v Choceradech, který už znovu kandidovat nechtěl. Starostou župy byl magistrátní přednosta z Královských Vinohrad a také bývalý vzdělavatel František Liska.¹¹ Středočeská sokolská župa Jana Podlipného (dnes jen Sokolská župa Jana Podlipného) se v době působení vzdělavatele Jenšovského dále dělila na šest okrsků, kdy každý okrsek měl také svého vzdělavatele. Z titulu své funkce byl Jenšovský členem župního předsednictva a v čele předsednictva vzdělávacího sboru župy, jehož schůze svolával. Účastnil se také dvakrát do roka sjezdů župních vzdělavatelů řízených předsednictvem Vzdělávacího sboru ČOS, kde zastával roli prostředníka mezi župou a úkoly danými pro celou obec z ústředí.

O vzdělavatelské činnosti na župě máme nejvíc informací z župního věstníku Vzlet.¹² Mapování a psaní podrobných zpráv o dění v župě a jednotách měl vzdělavatel na starost a tyto zprávy se ve věstníku zveřejňovaly. Co všechno tedy patří pod široký pojem „vzdělávací akce“? Jedná se hlavně o kulturní a společenské události. Vzdělavatelé ve svých jednotách pořádali mimo jiné přednášky, akademie, divadla včetně loutkových, oslavy, koncerty, vzpomínkové akce, vycházky, promítání filmů, výstavy, různé kurzy a podobně. Protože mnohdy šlo o odbornější odvětví, jako bylo rozšíření sokolských biografů či odborná pomoc loutkářům a divadelníkům, existovaly pod předsednictvem vzdělávacího sboru župy speciální odbory a komise. Pravidelně se také organizovaly vzdělávací školy a dbalo se na vedení knihoven, kronik a archivů.

Z výše jmenovaného je patrné, že župnímu vzdělavateli zabralo dost času jenom řízení celé této župní činnosti, kterou měl za povinnost koordinovat a podávat o ní zprávy na předsednictvu.¹³ V rámci svých časových možností občas sám pro sokoly přednášel¹⁴ a jako host se účastnil různých sokolských podniků. Z vydaných zpráv vyčteme, čemu na župě věnoval pozornost. V prvních letech po zvolení se zaměřil na knihovny župy a jednot. Nabádal své svěřence ke katalogizování, a aby jim pomohl, vytvořil vzorový knihovní řád. Knihovníci měli předepsáno, jaké časopisy a knihy musejí ve svých knihovnách mít, proto br. Jenšovský nařídil povinnou revizi obsahu knihoven. Později na předsednictvu Vzdělávacího sboru ČOS prosadil, že i župní knihovny dostanou soupis povinných výtisků. Stejně tak několikrát na schůzích

¹⁰ Sokol 7, 1884, s. 72; Mandová, Marcela: Po bratru zakladateli – vznik první sokolské župy a župního zřízení. In: Vzdělavatelské listy 4, 2019, s. 3–4.

¹¹ Ročenka sokolských činovníků 1927–1928. Praha 1928.

¹² Jako Věstník Sokolské župy středočeské byl vydáván v letech 1909–1913, v letech 1914–1924 Vzlet: věstník Sokolské župy středočeské a od roku 1925 až do roku 1948 jako Vzlet: věstník

upozorňoval na špatně vedené archivy. Byl v porotě divadelních soutěží a povzbuzoval jednoty, aby zakládaly loutková divadla. Krátce po Jenšovského přednášce na toto téma pro svoji mateřskou jednotu obstarali Újezdští loutky a začali hrát. Blízká mu byla i témata spolupráce mezi náčelnictvem a vzdělavatelstvím či vztah Sokola k jiným tělovýchovným organizacím.

Věčný ruch, věčná nespokojenost, psal už Tyrš v roce 1871 ve své slavné stati *Náš úkol, směr a cíl*. I bratr Jenšovský zastával k některým věcem kritický postoj. Neustále se opakovaly stesky nad liknavostí jednot v dodávání zpráv o činnosti. V jedné řeči na schůzi župního vzdělávacího odboru zmiňuje, že ho trápí malé zapojení mladých lidí do práce sokolské, u starších malá četnost v docházce. Kritizoval i některé články s politickým obsahem v sokolském tisku i některá rozhodnutí ústředí ČOS.¹³ V roce 1933 byl například pověřen župou, aby vypracoval memorandum, které by se předložilo předsednictvu ČOS. Obsahem memoranda mělo být vyzvání, aby ČOS důrazněji vystoupila proti komunistickému hnutí. Ačkoli br. Jenšovský nezačal s touto diskusí na výroční valné hromadě župy, jeho proslovu k tématu dali ostatní za pravdu a pověřili ho předložením návrhu.¹⁴

„Náš br. župní vzdělavatel nás překvapil. Br. dr. B. Jenšovský uzavřel dne 8. 3. sňatek s pí PhDr. Věrou Kosinovou. Novomanželům srdečně blahopřejeme jistě jménem všech příslušníků župy.“¹⁵ Ředitel zemského archivu byl na župě váženou osobou, zvolen župním vzdělavatelem byl vždy bez komplikací a jednohlasně. K tomu byl občas dosazen i do různých komisí a dalších funkcí. Byl v redakční radě časopisu *Vzlet*, komisích pro župní stanovy, pro přiznání župního diplomu, pro výstavu o župě v Pardubicích, v knihovní komisi atd. Vykonával i funkci župního důvěrníka třem jednotám.¹⁶

sokolské župy středočeské Jana Podlipného.

13 Když v roce 1929 odjel Bedřich Jenšovský na delší dobu do Říma, byla mu župním předsednictvem udělena dovolená do konce funkčního období, práci za něj vykonával jeho první náměstek br. Pobuda. Po návratu vyprávěl na jaře 1931 sestřám a bratrům své postřehy z Itálie o nacionalismu, katolicismu a negativních jejích dopadech.

14 Např. v listopadu 1932 na župní vzdělávací škole na téma „*Dějiny sokolstva – Tyrš a Fügner*“; v roce 1937 přednášel na pomahatelské a cvičitelské škole, kde účastníky i zkoušel ze sokolské ideje a dějin; ve stejném roce na jarní schůzi župního sboru na zajímavé téma „*Vliv prostředí velkého města na vzdělávací práci*“

¹³ Např. *Vzlet* 5, 1929, s. 129.

¹⁴ *Vzlet* 3–5, 1933, s. 86. Proslov Jenšovského byl zapisovatelem zaznamenán.

¹⁵ *Vzlet* 3, 1937, s. 70.

¹⁶ Důvěrník byl jednotám ve všech otázkách radou i pomocí a skrze něj mělo župní předsednictvo stálý přehled o stavu jednot a šlo tak s nimi rychleji komunikovat. Jednoty, jejichž byl důvěrníkem, se střídaly.

Na ústředí Československé obce sokolské

Své zkušenosti pedagoga, archiváře a historika se rozhodl naplno využít v Sokole, když v roce 1933 kandidoval a byl zvolen do předsednictva Vzdělávacího sboru Československé obce sokolské.¹⁷ Usedl tak po bok nejvyššího vzdělavatele Antonína Krejčího a dalších významných sokolů 30. let 20. století, jakými byli bratři Jandásek, Pelikán, Groh, Hřebík, Klicpera, Truhlář, Fechtner, Evald a další. Téhož roku na jarním i podzimním zasedání župních vzdělavatelů promluvil o přípravných pracích k dějinám sokolstva, kde upozornil, že je potřebná součinnost všech, a za tímto účelem nabádal k uspořádání škol pro archiváře a kronikáře jednot.¹⁸ Vedle toho vybízel k zaznamenávání vzpomínek starších sokolů a jako podklad vypracoval příkladové dotazníky.

Tento cíl, který si v Sokole vytyčil, ho bude provázet až na skloněk života. Pod předsednictvem Vzdělávacího sboru tak nově vznikla komise pro sokolské dějiny, jejímž byl bratr Jenšovský předsedou a pro niž dostal za úkol připravit pracovní náplň. Do komise byli dále jmenováni bratři Jandásek, Martínek a sestra Lasovská. Komise se tak zařadila vedle komisí programové, studijní, literární, pro výchovu slovem, divadelní, loutkářské, organizační, pro uměleckou výchovu a další. Později přišel Bedřich Jenšovský ještě s podnětem, aby vznikl sokolský životopisný slovník. Nápad byl schválen a začleněn pod komisi. Představa byla taková, aby byly postupně vydávány brožurky s životopisy významných zesnulých žen a mužů, kteří se zasloužili pro věc sokolskou.¹⁹

Podle dalších zpráv i vzpomínek na období druhé poloviny 30. let pracovala komise v čele s Bedřichem Jenšovským usilovně na splnění předsevzatého cíle. O spolupráci poprosil celé sokolské členstvo, především vzdělavatele, aby uspořádali archivy svých jednot a zasílali kroniky na ústředí k opsání. Sám Jenšovský navštívil vídeňský archiv ministerstva zahraničí a archiv místodržitelství a pražského policejního ředitelství.²⁰ Procházel i materiály z provenience Sokola Pražského a České obce sokolské. Po válce Antonín Krejčí vzpomínal, jak ho Bedřich Jenšovský vodil do spodních místností zemského archivu, aby mu s nadšením ukázal, co vše k sokolským dějinám našel.²¹ Za tímto účelem byl i v roce 1935 zvolen do muzejního odboru ČOS, kde měl na starosti právě archiv ústředí. Aby členy-laiky motivoval k bádání a spolupráci, sepsal do sokolských časopisů metodické články s názvy: *K přípravě dějin sokolských; O kronikách jednot sokolských; O archivech sokolských.*²²

¹⁷ Vzlet 3–5, 1933, s. 103.

¹⁸ Věstník sokolský, list Svazu československého sokolstva 15 (dále je Věstník sokolský), 1933, s. 227; Věstník sokolský 46, 1933, s. 758.

¹⁹ Věstník sokolský 40, 1934, s. 326; Sokolský věstník, list Československé obce sokolské 16 (dále Sokolský věstník), 1935, s. 125. Prvně předložil návrh Vzdělávacímu sboru ČOS ještě jako župní vzdělavatel v roce 1932, návrh byl v celém znění otištěn, viz Jenšovský, Bedřich: Návrh na přípravu životopisného slovníku sokolského. In: Vzlet 10–11, 1932, s. 220–221.

²⁰ Podle zveřejněných statistik, které Bedřich Jenšovský v roce 1935 předložil, bylo opsáno 669 úředních dokumentů z registratury pražského policejního ředitelství a z presidiální kanceláře českého místodržitelství z let 1862–1867; 225 spisů z registratury bývalého rakousko-uherského ministerstva zahraničních věcí z let 1887–1907.

²¹ Krejčí, Antonín: Dr. Bedřich Jenšovský. In: Sokolský vzdělavatel 9, 1946, s. 107. Jenšovského přepisy byly v roce 1949 předány do archivu ČOS, dnes se nacházejí v: Národní muzeum, Archiv tělesné výchovy a sportu, fond Sokol, inv. č. 203–217, kart. 10–13. V roce 1954 byly z Archivu země české, z úřední pozůstalosti ještě zaslány do sbírek muzea čtyři listy Jenšovského výpisků ze zasedání župy z let 1931–1932. Tamtéž, inv. č. 2689, kart. 117.

²² Sokolský věstník 16, 1935, s. 128; Jenšovský, Bedřich: K přípravě dějin sokolských. Sokolský vzdělavatel 9, 1933, s. 148; týž: O kronikách jednot sokolských. Sokolský vzdělavatel 4, 1933, s. 79–80; týž: O archivech sokolských. Sokolský vzdělavatel 3, 1933, s. 48–50.

Po mnichovské dohodě a následném vzniku protektorátu se zvýšilo úsilí, aby konečně vyšly sepsané dějiny. Na jaře 1940 ČOS schválila na připravované publikace 50 000 korun. Plánovalo se vydat několik dílů sokolských dějin. První byl již téměř hotov od Ladislava Jandáska, druhý díl měl na starost právě Jenšovský. Dosavadní komise pro sokolské dějiny pracující pod Vzdělávacím sborem byla nově přejmenována na literární komisi, společnou nejen pro vzdělavatele, ale také pro obě náčelnictva, aby tak došlo k lepší spolupráci. Komise byla rozdělena na šest úseků: sokolské dějiny (zodpovídal B. Jenšovský), kroniky jednot a žup (J. Pelikán), Životopisný slovník (A. Krejčí), Tyršův naučný slovník (V. Groh) a soupis sokolské literatury (s. Černá).²³

V roce 1940 na dubnovém zasedání sboru župních vzdělavatelů, které dvakrát do roka svolávalo (a stále svolává) předsednictvo Vzdělávacího sboru, měl br. Jenšovský vlastní bod v programu, při němž „požádal účastníky sjezdu o spolupráci na přípravě životopisného slovníku sokolského, který umožní nejen přehled významných sokolských pracovníků, ale dá nahlédnout i do jejich životních zápasů, z nichž budeme často čerpati poučení a posilu“. Literární komise jako podporu pro zájemce vypracovala přednášku „Sokolský život“.²⁴

Ve dnech 17.–18. února 1940 se v Tyršově domě na Újezdě konal seminář „*Jak pracovat literárně v díle sokolském*“. Pořádali ho členové literární komise s cílem získat nové dopisovatele a autory sokolských (mikro)dějin. První část byla nauková. Vladimír Groh přednášel o studiu časopisů a knih. Po něm měl přednášku Bedřich Jenšovský s názvem „*Studium archivní, literární zpracování materiálu. Jak zpracovávali materiál Fr. Palacký, Z. Winter, A. Jirásek, J. Pekař aj.*“. Druhá část byla praktická, kdy Jandásek, Pechlát, Provazníková, Kožík a Krejčí mluvili o vzniku svých knih. Jenšovský vyprávěl, jak zpracovával dějiny 90. let v Sokole. Pro velký úspěch byl v květnu seminář opakován se stejným programem v Brně.²⁷ Na konci února se ještě konal seminář budoucích sokolských spisovatelů. Podle jednoho z účastníků se ho zúčastnilo cca 140 převážně mladých lidí, které zaujala přednáška bratra Jenšovského na téma „*Jak má vypadat archiv*“, během níž nabádal ke studiu v městských archivech. Vzhledem k množství dotazů se uvažovalo, že by si daná problematika zasloužila i vlastní seminář. K samostatnému školení o archivech a kronikách mělo opravdu dojít 4. května v Praze a 25. května v Brně v roce 1941. Bohužel se ale jedná o jednu z posledních informací, která ještě stihla vyjít v březnovém Sokolském vzdělavateli, než nacisté činnost Sokola 12. dubna zastavili, k realizaci tedy už nemohlo dojít.²⁵

²³ Sokolský věstník 22, 1940, s. 255–256.

²⁴ Sokolský vzdělavatel 5, 1940, str. 112; Sokolský vzdělavatel 3, 1940, s. 53. 27

Sokolský věstník 4, 1940, s.

47; Sokolský věstník 18, 1940, s. 215.

²⁵ Sokolský věstník 8, 1940, s. 88; Sokolský vzdělavatel 3, 1941, s. 50

O čem psal br. Jenšovský sokolům

Při procházení sokolských periodik bych tištěná slova vzešlá z pera br. Jenšovského rozdělila na články o událostech minulých,²⁶ recenze,³⁰ metodické věci³¹ a zprávy o činnosti.³² Minulost byla dávana do kontextu doby, v níž byly texty psány, proto i jeden z článků se jmenuje *Brannost v době husitské* a je psán společně s dalšími články o různých druzích brannosti, jejíž zavedení do sokolské činnosti se tehdy prosazovalo.³³

V časopisech vycházely recenze na knihy, ty psané Jenšovským mu byly tématem blízké. Jednu takovou publikaci, *O základech sokolské historie* s podtitulem *Příručka pro archiváře a kronikáře sokolských jednot a žup*, napsal dr. Jiří Burghauser. Recenzenta a recenzovaného pojí nejen společné téma, kterému se věnovali, ale i podobný osud. JUDr. Jiří Burghauser zemřel v Osvětimi o deset dní dříve.

Dále se Jenšovský věnoval knihám se svatováclavskou tematikou, a to v roce 1929. Reagoval tak na blížící se oslavy 1000 let české státnosti, na které se ve společnosti nenahlíželo jednotně, a kolem svatováclavské legendy se vedly diskuse, jež zrcadlily společenské a politické nálady doby. „Ve zmatku, který takto zcela zbytečně byl vyvolán, musilo ovšem i sokolstvo zaujmouti své stanovisko,“ píše v článku v časopise *Vzlet*, v němž nabádá, aby se na život sv. Václava pohlíželo optikou doby, a ne současnosti.³⁴ Na toto téma několikrát vystoupil též s proslovem na župních zasedáních.

V závěrečných zprávách za uplynulá období a v dalších zprávách z župní vzdělávací činnosti nepíše jen statistická data, ale jako správný vzdělavatel dává sokolskou činnost do kontextu s děním v republice. Díky těmto zprávám se lze více dozvědět o politickém smýšlení a nazírání doktora Jenšovského na dění jeho doby.

²⁶ Jenšovský, Bedřich: K výročí bitvy u Lipan. In: *Sokolský vzdělavatel* 5, 1934, s. 91–93; týž: Brannost v době husitské. In: *Sokolský vzdělavatel* 8, 1935, s. 140–142; týž: K výročí lipanskému. In: *Sokol* 5, 1934, s. 101–103; týž: Výchova Tyršem. In: *Vzlet* 10–11, 1932, s. 217–220; týž: Nad životopisem Tyršovým. In: *Vzlet* 9–10, 1931, s. 229–232; týž: K jubileu krásných slavností. In: *Vzlet* 5, 1938, s. 89–90. ³⁰ Jenšovský, Bedřich: O základech sokolské historie. In: *Sokolský vzdělavatel* 8, 1929, s. 152; týž: Otázka svatováclavská v české historii. In: *Sokolský vzdělavatel* 7, 1929, s. 124. Recenze dalších knih se svatováclavskou tematikou *Vzlet* 9, 1929, s. 210–212.

³¹ Viz poznámka pod čarou č. 24.

³² Jenšovský, Bedřich: Nad vzdělávací statistikou tělovýchovných organizací. In: *Sokolský vzdělavatel* 3, 1938, s. 47–48; zprávy vzdělavatele a z předsednictva vzdělávacího župního sboru, o činnosti jednoty, výroční zprávy aj.

³³ Klement, Martin: Sokolové a sokolky v přípravě na obranu státu. In: *Vzdělavatelské listy* 2, 2022, s. 9–11.

³⁴ Jenšovský, Bedřich: O svatého Václava. In: *Vzlet* 9, 1929, s. 190–193.

Říjen 1941

Na X. všesokolském sletě v roce 1938 více než 30 000 cvičenců při skladbě Přísaha republiky deklarovalo věrnost a ochotu bránit svobodu a demokracii. A opravdu se o rok později mnozí z nich zapojili do odbojových organizací, například blízký Jenšovského pracovník Vladimír Groh byl v únoru 1941 zatčen za účast v Obráně národa. Sokol si vytvořil vlastní ilegální síť Obec sokolská v odboji. První zatýkání proběhla už v roce vzniku protektorátu, ale v mnoha případech se jednalo o varovné zatčení a dotyční byli časem puštěni. V čele odbojové sítě, která se od ústředí odvíjela přes župy až do místních jednot, stáli čelní činovníci sokolské obce. Že v roce 1940 slíbila ČOS literární komisi příspěvek na knihu o dějinách Sokola, není náhodou, stejně tak zvýšená školící a seminární činnost vzdělávacího sboru. Albert Pražák vzpomínal po válce na rozhovory se starosty ČOS Stanislavem Bukovským a Josefem Truhlářem, jak oběma záleželo na tom, aby sokolská myšlenka přežila těžkou dobu, a pokud to jde, aby se co nejdříve vydaly zmiňované dějiny, i Jenšovského jméno ve vzpomínce zaznělo.²⁷

Ti, co se přímo neúčastnili ilegální činnosti, snažili se bojovat alespoň perem a slovy, ta už ale bylo potřeba volit obezřetně, neboť se ČOS snažila co nejdéle udržet činnost. Nakonec fungovala o pár měsíců déle než například skautská organizace. V dubnu 1941 nařídil K. H. Frank, aby byla činnost Sokola okamžitě zastavena. Přerušování setkávání členů v sokolovnách a na cvičištích nikterak neznamenalo její umrtvení. Našli se odvážní cvičitelé a cvičitelky, kteří si udržovali malé skupinky spolehlivého členstva a cvičili s nimi pod ochranou rozmanitých krycích opatření.²⁸ Často na březích řek a lesních mýtinách.²⁹

Stejně jako cvičení pokračovala i podzemní odbojová činnost Sokola. V září se stal říšským protektorem Reinhard Heydrich. Aby roztrhal sokolské vazby, nechal v Akci Sokol v noci ze 7. na 8. října 1941 pozatýkat činovníky po celém protektorátu bez ohledu na to, zda u nich měli důkaz o zapojení do odboje, či nikoli. Gestapo šlo čistě podle ročenek z předchozích let. Nejvíce byli postiženi činovníci z ústředí a žup, celkem přibližně 1500 sokolů. Jednalo se pouze o muže. Vzápětí Heydrich nechal definitivně rozpustit Českou obec sokolskou.

Není prokázáno, že by se Bedřich Jenšovský zapojil do sokolského odboje, zřejmě byl zatčen téže noci z úterý na středu „jen“ za to, že byl sokol ve vyšších činovníckých funkcích. Gestapo si pro něj přišlo do kanceláře Archivu země české, kde byl ředitelem a měl zde také byt. Na druhé straně jeho blízcí spolupracovníci (bratři Jandásek, Groh a další) ze Vzdělávacího sboru ČOS v odboji zapojení byli, a není tedy vyloučeno, že mohl být do některých věcí zasvěcen.

²⁷ Pražák, Albert: Několik vzpomínek z okupace a povstání. In: Sokolský věstník 18, 1946, s. 219.

²⁸ Pro zajímavost uvádím, že např. ochotnický divadelní soubor Sokola v Újezdě nad Lesy za okupace pokračoval v činnosti pod baráčkem a později pod pláštěm Národního sjednocení, viz AHMP, ÚMČ Pha 21, Pamětní kronika obce Újezda nad Lesy (1921–1957), digitalizát, s. 48.

²⁹ Provazníková, Marie: To byl Sokol. Mnichov 1988, s. 168.

Sokolská silnice

Po zatčení byli pražští vězni shromážděni v Petschkově paláci, poté převezeni do pankráckých cel a krátce nato posláni do Malé pevnosti v Terezíně, kde se potkali i s ostatními sokolskými vězni z celé republiky.³⁰ Odtud pocházejí první zaznamenané vzpomínky přeživších sokolů, v nichž jsou popisovány útrapy, jež zažíval i bratr Jenšovský. V pevnosti byl společně se svými spolupracovníky z župy i ústředí. Název této kapitoly je i názvem krátkého článku od Rudolfa Bárty. Vypráví v něm, jak je transport předsednictva, náčelnictva i vzdělávacího sboru prvně vysadil na práci na silnici vedoucí pod skalami souběžně s železnicí z Ústí nad Labem do Velkého Března. „Opravdu sokolská, neboť zde tekla prvá naše krev. Nikoli ještě v důsledku bití, jako později v Osvětimi a jiných táborech, nýbrž z rozdrásaných rukou, nezvyklých přehazování velké a těžké ostré kameny. Sami jsme lámali, sami vozili a kladli.“ Večer je naložil nákladní vůz a odvezl na nádraží do Ústí. Jídla přes den moc nebylo, jen občas jim bylo dovoleno uvařit si polévku.³⁹

Je těžké parafrázovat vzpomínky z koncentračních táborů. Proto následující vyprávění z Malé pevnosti přepisují celé, je v něm br. Jenšovský i výslovně zmíněn. „Jedné prosincové soboty r. 1941 odpoledne místo odpočinku po týdenní práci, jenž býval věnován očištění, byl pro veškeré vězeňské osazenstvo malé pevnosti v Terezíně vyřčen trest. Bylo to pro menší přestupek vězňů (snad měli více spodního prádla, než nálada velitelství toho dne dovolovala). Trestem byl stanoven šport. Tak rozhodli her komandanti (příslušníci S. D.), jak jsme své strážce museli, s čepicí v ruce, oslovovati. Za nepatrné vymyšlené přestupky vězňů s oblibou se vyhrožovalo športem. Šport byl dvojího druhu: rekreační a z trestu.

Šport rekreační byl snesitelný zásluhou vedoucího vězně, který prováděl jen lehké pohyby paží a nohou. Když cvičení nenacházelo milosti u dohlížejících strážců, napravovali to říznějším povelům, lépe řečeno: silným řevem. Řev (nikoli jen jasný povel) velitelů-vězňů značně zachraňoval v mnohých případech situaci. Šport z trestu měl obvykle tragické následky. Pro mnohé starší a choré bylo značným zatížením při těžké práci a hladu nastupovati k apelu poklusem, při poměrně krátké vzdálenosti nástupiště. Těm jsme pomáhali, jak se dalo, buď uchopením za ruku, v podpaží, nebo napodobeným spěchem a podobně.

Za takových okolností pro postižené byl náhle stanoven šport. Asi 1400 vězňů nastoupilo a v proudu bylo připraveno na šport. Nádvoří poměrně malé jest v podobě velkého T, tedy dost zatáček, k nimž se rozestavili vzácní strážci. Velení měl vězeň br. Klouček, náčelník župy rakovnické, pobytem v Terezíně jeden z nejstarších (podle doby pobytu se přidělovaly úkoly). Pokyny, povely, poklus a začátek športu je slibně zahájen. V čele útvaru se kluše, pokud to je dovoleno zvolna, aby všichni stačili. Kde byl útvar přerušován v zatáčkách, pracovaly vydatně nohy a ruce strážců (bachařů) na vyhlédnutých obětech, které se těžko pohybovaly.

s. 360–361.

39 Bárta, Rudolf: Sokolská silnice. In: Sokolský věstník 5, 1946, s. 52. R. Bárta byl z Osvětimi v červnu 1942 propuštěn.

³⁰ Beneš, František: Za bratrem dr. Stanislavem Bukovským. In: Sokolský věstník 29. Praha 1946,

Táhneme je, jak se dá. Vedle mě běduje, že již nevydrží, chorý starosta župy br. Ing. Rozmara. Pomáhám mu, jak jest možno, více však slovy, aby alespoň ušel ranám. Uprostřed dvora jako krotitel dravé zvěře řádí pověstný Fricek.

Klušeme, pro nás nekonečné minuty. Zjišťujeme čas. Teprve čtvrt hodiny – půl hodiny – tři čtvrtě hodiny. Spatřujeme zoufalství u těch, kteří již nemohou. Zasahuje dobrý bratr Klouček. Vybírá z útvaru nemohoucí, staví je do řady. Jest jich asi dvacet. Mezi nimi starosta ČOS br. Keller, místostarosta br. Šauer, starosta naší župy br. Rozmara, župní vzdělavatel br. Jenšovský, náčelník župy Barákovy br. Vacín (z jmenovaných se vrátil jen br. Šauer) a jiní i nesokolové, jejichž jména vymizela již z paměti. Rozzuřený Fricek nesouhlasí se zákrokem br. Kloučka spíláním, cloumá s vyrazenými. Neohrožený br. Klouček vysvětluje a staví se před ně, aby je uchránil před ranami, což se mu daří, neboť Fricek jest na mol opilý.³¹

Poslední portrét

Na začátku roku 1942, přesně 14. ledna, většina sokolů vězněných v Malé pevnosti opustila Terezín a transportním vlakem o dvou rychlíkových vozech vyjeli směr Osvětim, kam se dostali o den později. Jak rádi zpětně vzpomínali na mnohem lepší podmínky v Terezíně. Jen co vystoupili, udeřil je mráz do tváře. V koupelně se svlékli, v horké vodě umyli, následně je ostříhali a nahé zas vyhnali na mráz do dalšího bloku, kde dostali rozedrané pruhované oblečení. Jakožto politickým vězňům jim byl na něj našit červený trojúhelník cípem dolů s písmenem T uvnitř, aby bylo viditelné, odkud dotyční pochází. Vlivem velkých mrazů, nedostatečného oblečení, těžké práce, špatného zacházení a nevyhovujícího jídla někteří sokolové nevydrželi ani měsíc. Mezi nimi i bratr Bedřich Jenšovský, který se nakazil všudypřítomným tyfem a zemřel 12. února 1942.

Doktor Jenšovský byl se svými spolupracovníky z ústředí i župy ubytován na bloku č. 25, na pokoji č. 7, kde se tísnilo přibližně 280 dalších vězňů. Spalo se na slámě s jednou dekou pro víc lidí.³² Společně s nimi bydleli dříve ubytovaní polští političtí zajatci včetně Stanisława Gutkiewicze. Ten ve volných chvílích portrétoval spoluvězně, mezi nimi sedmnáct sokolů i s Jenšovským. Díváme-li se na jeho poslední portrét kreslený tužkou, vidíme v obličeji pohublého staříka, který je k nepoznání od vzhledu na dřívější civilní fotografii, kterou poskytoval ke zveřejnění. Jen ty brýle na očích jsou totožné. Na mundúru je načrtnut trojúhelník a číslo vězně 25630. Na límcu čteme autorův podpis. Vpravo dole je jméno portrétovaného s lokací Praha IV a datum 25. 1. 1942, tedy 18 dní před smrtí.³³

Stanisław Gutkiewicz byl v červnu téhož roku po nezdařeném útěku zastřelen. I tak se všechny kresby dostaly „na svobodu“ společně s vězňem Wincentem Gavronem, kterému se útěk o rok později povedl. Od roku 1963 jsou uloženy v osvětimském muzeu.³⁴

Zachoval se nejen portrét, ale díky sokolu Rudolfu Bártovi i poslední Jenšovského chvíle. „V Terezíně jsme často s ním a ještě s br. prof. Miroslavem Broftem, také historikem, rozprávěli o pracovním plánu jak v Sokole, tak i mimo něj. Především chtěl br. Jenšovský vychovat celou

³¹ Uhlyarik, Oldřich: Terezínský šport. Sokolský věstník 3, 1946, s. 30. O. Uhlyarik byl na podzim 1942 z Osvětimi propuštěn.

³² Beneš, F.: Za bratrem, s. 360.

³³ Państwowe Muzeum Oświęcim-Brzezinka, Stanisław Gutkiewicz (1910–1942): Portrét Bedřicha Jenšovského, 1942, PMO-I-2-607.

³⁴ Motlíček, Tomáš – Doležel, Michal: Památný den Sokola. Sedmnáct osvětimských portrétů. Brno 2013.

skupinu vědeckých historiků, kteří by se věnovali sokolským věcem. Když jsem spisoval brožurku ‚Tvůrcové Sokola‘, byl mi velmi nápomocen a měl v úmyslu tuto práci rozšířit a prohloubiti. Dokazoval, jak běžné údaje přejímané z článku do článku jsou často nesprávné a že i to, co je otištěno, je třeba historickými údaji ověřovati. Samotné dílo Tyršovo a Fügnerovo považoval po stránce historické za naprosto neprozkoumané. Chtěl přikročit k soustavnému studiu prostředí a doby, v níž naši zakladatelé žili. Velmi pozoruhodné byly jeho znalosti o jejich osobních stycích s vynikajícími vlastenci jejich doby, nejen spisovateli a umělci, nýbrž i s muži praxe.

Od prvního vkročení do Osvětimi věděl, co ho čeká. Avšak přes jeho ret nepřešlo nikdy slůvko reptání. Ostatní si ulevovali třeba nadávkami na tyrany nebo ohnivými řečmi o našem budoucím vítězství. Jenšovský ke všemu mlčel. Zůstal vždy klidný a věcný.

Těžce nesl, když onemocněl nezadržitelným průjmem a těžkými omrzlinami. My ostatní jsme si zvykli i na tu špínu a pokálení – on nemohl. Bratři – jednou Bíža a Beneš, podruhé zase jiní – jej očišťovali a pomáhali mu. Též Honza Štolc se o něho vzorně staral. U Bíži to bylo tím hezčí, že již také sám byl nemocný. Tolik jsem z počátku stál o nějakou tu slupku z brambor, které br. Jenšovský nejedl, ale když pak nemohl jíst vůbec a nabízel mi celý svůj příděl, ač jsem měl hlad, nemohl jsem pro lítost pozřít ani sousto.

To však trvalo asi jen dva dny. Když jsem se s ním naposledy objímal a líbal, byl chudák velmi ubohý a slabý. Mírně mě od sebe oddaloval, abych se neumazal, ale olíbal jsem ho já i všichni ostatní, kteří jsme ještě mohli stát na nohou. Zuboženého nesmírně trpícího br. Jenšovského doprovodili na poslední cestě z bloku do nemocnice bratři dr. Husták a Herold. Byla mrazivá, ale slunná únorová neděle odpoledne. Bylo zakázáno přicházeti s kýmkoliv v neděli na ‚rankenbau‘. Polským lékařům se zželelo zmučeného syna – člověka a převzali jej, aby za dva dny vydechl svoji ušlechtilou duši. Zničení br. dr. Jenšovského, historika sokolstva a kněze sokolství, třeba považovati za jednu z největších sokolských ztrát. Zemřel 12. února 1942.³⁵

Jméno Bedřicha Jenšovského zaznělo společně s dalšími jmény umučených sokolů v procesu s Rudolfem Hössem. Proti tomuto hlavnímu veliteli koncentračního tábora v Osvětimi jel za umlčené sokoly k soudu do Varšavy svědčit starosta poválečné Československé obce sokolské Antonín Hřebík.³⁶ Velitel dostal trest smrti oběšením za osvětimským krematoriem.

Vzpomínky na Bedřicha Jenšovského

Po válce byl doktor Jenšovský v časopiseckých vzpomínkách několikrát zmiňován. Kromě výše psaných svědectví na dny ve vězení se občas jeho jméno objevilo v souvislosti s předválečnou činností Československé obce sokolské. Nekrolog vyšel v Sokolském vzdělavateli a napsal ho vzdělavatel ČOS A. Krejčí, v jehož předsednictvu Jenšovský zasedal. Vzpomíná v něm, jak byl vždy „skromný a upřímně bratrský ve všem styku sokolském. Jeho bystrý postřeh a mužná odvaha se projevila nejednou v rozpravách o sjezdech vzdělávacích sborů a jejich účastníci vzpomínají i jeho klidného, rozvážného a smířlivého tónu, který vnášel svými projevy do vzrušených někdy vln různých názorů. K tomu byl člověk nesmírně jemné povahy, vzácné opravdovosti, harmonicky vyrovnaný – muž zlatého srdce.“³⁷

³⁵Bárta, Rudolf: Bedřich Jenšovský. In: Sokolský věstník 2, 1947, s. 26.

³⁶ Sokolský věstník 14, 1947, s. 175. A. Hřebík byl také mezi několika šťastlivci, kteří byli v červnu 1942 z Osvětimi propuštěni.

³⁷ Krejčí, A.: Dr. Bedřich Jenšovský, s. 106.

V roce 1946 se 27. až 28. září konala oslava dvacetiletého trvání Sokola Újezd nad Lesy. V pátek vystupovali členové na slavnostní akademii, v sobotu proběhla výroční valná hromada a ve 14.00 odhalili „čestnému starostovi jednoty, umučenému v Osvětimi“ pamětní desku.³⁸ Ta se nachází na domě v Novosibřinské ulici a nápis je následující:

ZDE ŽIL A PRACOVAL ČESKÝ HISTORIK

PH.DR. BEDŘICH JENŠOVSKÝ

ŘEDITEL ARCHIVU ZEMĚ ČESKÉ,

SPOLUZAKLADATEL A ČESTNÝ STAROSTA

TĚLOCVIČNÉ JEDNOTY „SOKOL“ ÚJEZD N. LESY

VZDĚLAVATEL SOKOLSKÉ ŽUPY

STŘEDOČESKÉ, ČLEN VZDĚLÁVACÍHO SBORU PŘEDSEDNICTVA ČOS.

NAROZEN 24. IX. 1889

UMUČEN 12. II. 1942 V OSVĚTIMI NA VĚČNOU PAMĚŤ

TĚL. JEDNOTA „SOKOL“ ÚJEZD N. LESY.

Od října roku 2002 stojí v atriu Tyršova domu pomník věnovaný všem obětem druhé světové války pracujících na ústředí ČOS. Skládá se z několika desek, na kterých jsou oběti nacistické perzekuce řazeny abecedně. Mezi jmény je na podstavci socha mladé dívky. Pomník zhotovil akademický sochař Josef Nálepa. Každoročně 8. října na Památný den sokolstva, který je od roku 2019 též významným dnem České republiky, se u pomníku scházejí sokolové a vrcholní politici, aby uctili památku všech válečných sokolských obětí. Tedy i bratra Bedřicha Jenšovského, jehož jméno je také napsáno na pamětní desce. V tento památný den po celé republice sokolové i nesokolové nosí jako vzpomínku červenou kokardu se znakem Sokola.³⁹

Odkaz pro Sokol

„Bude naší nejvyšší snahou vést jednotu v duchu našeho nezapomenutelného v Osvětimi umučeného br. starosty PhDr. Bedřicha Jenšovského,“⁴⁰ psali v roce 1947 sokolové z Újezda nad Lesy. A dá se říct, že to platí i pro vzdělavatelskou činnost v dnešním Sokole. Autorka tohoto textu pracuje již několik let na Vzdělavatelském odboru České obce sokolské a tehdejší zasedání vzdělavatelů se dost podobají těm dnešním. I dnes pořádáme semináře jak a proč vést sokolské kroniky, jak zacházet v jednotách se starými písemnými materiály a prapory. Stejně jako Jenšovský také vybízíme jednoty, aby zaznamenávaly vzpomínky svých starších členů, a těm, které mají knihovny, zasíláme duplikáty ze sokolské knihovny v Tyršově domě. Obdobné je to i v kultuře, kdy se snažíme udržet dlouholetou tradici sokolských kulturních

³⁸ Sokolský věstník 34, 1946, s. 426; AHMP, ÚMČ Pha 21, Pamětní kronika obce Újezda nad Lesy (1921–1957), digitalizát, s. 187.

³⁹ Pamětních desek a článků věnovaných PhDr. Jenšovskému po roce 1945 je samozřejmě více, ale tento článek je celý psán skrze sokolské hnutí, proto ty „nesokolské“ ani z důvodu ucelenosti nebudu zmiňovat.

⁴⁰Sokolský věstník 11, 1948, str. 175.

souborů. Věnujeme se i dalším menším či větším tématům, k jejichž vyřešení od dob působení Jenšovského stále ještě nedošlo.

Patří mezi ně i neexistující odborná kniha, která by se detailně věnovala historii Sokola a mnoha aspektům jeho fungování. „Jestliže jsem nemohl vždy vyhověti Tvým přáním a jestliže můj literární úkol, dějiny Sokola, zůstává dosud nedokončen, je příčinou toho, že má přílišná zaměstnanost na jiných polích mě zdržuje; nemohl bych se vzdát tohoto úkolu, který je mi nejen velikou ctí a čestným závazkem, ale do značné míry i pracovní láskou. Těším se proto s Tebou, že se přece jen i tohoto dokončení v lepších poměrech dočkáme,“⁴¹ psal br. Jenšovský v roce 1939 vzdělavateli.

Bohužel lepších poměrů se nakonec nedočkal. Komise pro sokolské dějiny, jíž Jenšovský předsedal, byla vyvražděna. Před válkou stihla vyjít pouze první část přehledných dějin do roku 1889, na kterou měl Jenšovský navázat. Nakonec byly po roce 1945 vydány Stručné dějiny sokolstva 1862–1912, jež zmíněné Jandáskovo dílo doplnily o text br. Pelikána, který narychlo sepisoval své dosavadní bádání v době, kdy se kolem něj již zatýkalo. I jeho život se uzavřel v Osvětimi. Na své umučené předchůdce navázal Alois Fikar a napsal Stručné dějiny sokolstva 1912–1941. Je dobře, že obě knihy vyšly, zvláště když jsou posmrtným mementem sokolské činnosti obou bratrů. A i když Jenšovský není zmíněn jako autor, dochoval se Jandáskův lístek, na kterém mu děkuje za poskytnutí opisů z archivních materiálů.⁴² I tak jsou ale obě díla vzdálena původním představám komise.

„Nemusím Tě zajisté zvláště ujišťovat, že práce ve vzdělávacím předsednictvu obce, ostatně jako každá práce sokolská, byla mi vždy radostí a stala se krásnou složkou mé celé životní činnosti,“⁴³ píše Bedřich Jenšovský br. Krejčímu. Celý výše psaný článek by se dal shrnout do této jedné věty. Klád si za cíl přiblížit vzdělavatelskou práci za první republiky na příkladu činovníka bratra Jenšovského, stejně tak ukázat důvody a motivaci jednotlivce k bezplatné a časově náročné práci pro věc sokolskou. Jako činovník působil na velké množství lidí po celé republice a předával jim to, co bylo jeho řemeslem – učil je, jak se starat o knihovny, archivy, jak psát kroniky a co nejlépe zachovávat sokolskou historii. Vedle toho se skrze Sokol veřejně vyjadřoval a diskutoval o tehdejším společenském a politickém dění a díky své erudovanosti, výborné rétorice se těšil velké oblibě u posluchačů. K tomu všemu bádával a sepisoval sokolské dějiny.

Jen jedno se mi z literatury a pramenů nepodařilo zjistit, co by mě upřímně zajímalo. Přeci jen je Sokol hlavně organizací tělocvičnou. Chodil bratr Jenšovský také do sokoloven cvičit?

resume

⁴¹ Krejčí, A.: Dr. Bedřich Jenšovský, s. 107.

⁴² Národní muzeum, Archiv tělesné výchovy a sportu, fond Sokol, inv. č. 203, kart. 10.

⁴³ Krejčí, A.: Dr. Bedřich Jenšovský, s. 107.